

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő ז"ל מרטון ד"ר א. מ. מרטון ז"ל

12 OLDAL (értékelt adóval) 5 sekel TEL-AVIV, 1981 JULIUS 17., PÉNTEK 10.037 sz.

AZONNALI MEGTORLAS A NAHARIAI VÉRFURDÓERT

Harcigépeink szétbombázták a terrorista parancsnokságokat Dél-Libanonban

Cipori helyettes hadügyminiszter: „Izrael ökle mindenhol utoléri őket” — Libanoni jelentések a terroristák súlyos veszteségeiről számolnak be

Beirut (UPI, Reuter). — Az izraeli hadsereg válasza a tegnapi előtti gyalgatos Katjusa-támadásra békés nahariai és kirjatsmonai polgárok ellen — nem késett. Izrael légihadereje tegnap délután két órán át hullámokban támadta a terrorista parancsnokságokat és azokat a menekülttáborokat, illetve falvakat, amelyek terrorista fészkeként szolgálnak, s hatalmas pusztításokat okozott. Hivatalos, de korán publikált libanoni közlemény szerint az izraeli támadásoknak 5 halálos áldozata és 32 sebesültje volt. Kétségtelen azonban, hogy a tényleges szám lényegesen magasabb.

A külföldi hírgyűnkösek Dél-Libanonban széles körű tudósítói szerint az izraeli gépek főként Cor és Cidon városok környékén, a Záháráni-patak mentén és a Beirut-Cidon út közelében támadtak különböző falvakat, köztük Dámurt, Ejn Chiluvát, Abu-Áchdárt és Chirbet-el-Zifet. Sok helyen

az izraeli bombák nagy tüzeket okoztak a menekülttáborokban és a terrorista parancsnokságokban. Az egyik helyen az izraeli gépek Beiruttól alig 21 kilométerre délre bombázták.

Egy palesztinai katonai szóvivő szerint legalább 6 izraeli Phantom vadászbombázó intézett légitámadást Damur ellen, az izraeli határtól mintegy 80 kilométernyi távolságra.

Ez volt a negyedik izraeli légitámadás Dél-Libanonban a júniusi választások óta. A WAF, a palesztinaiak hírgyűnköskéje szerint az izraeli légitámadás délután 4.25 órakor kezdődött és alkonyatkor ért véget.

Cidoni szemtanúk elbeszélése szerint az izraeli gépek megjelentése léghátrító tüzet váltott ki, amelynek keretében a terroristák SAM-7 típusú ultramodern rakétákat is löttek a támadó izraeli gépekre. A kereszttény rádióállomás azonban azt jelenti, hogy az izraeli harcizrepülőgépek léggömböket eresztettek a levegőbe; ezek eltérítették a rakétákat.

A tel-avivi

HADASH

könyvtárban kedvére válogathat a

VILAGIRODALOM

remekjei közül, s megtalálja a kedvére való olvasnivalót. Reggeltől estig, déli szünet nélkül nyitva tartunk!

Telefon-rendelés alapján is szállítunk, külföldi megrendéseket pontosan teljesítünk.

HADASH

TEL AVIV, Nesz Ciona 4. tel: 659684

bib pillanatnyilag Szaudiában tartózkodik, ahol aktívabb szerepre akarja rábírní a szauidiakat az izraeli—sziriai rakétaválság ügyében.

Nyugati diplomáciai körök szerint

Libia nagymennyiségű szovjet fegyverrel látja el a különböző szélsőséges terroriszervezeteket, amelyek közül kettő már magára vállalta a felelősséget a Naharia és Kirját Smonai ellen intézett Katjusa-támadásért.

Az Egyesült Államok tegnap este felhívást intézett valamennyi érdekelt félhez, hogy tanúsítsanak maximális mértékletességet Dél-Libanonban. A State Department, az amerikai külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy kormányja „sajnálja a történeteket”.

Mordeháj Cipori hadügyi alminiszter képviselte tegnap a kormányt a Katjusa-támadás két nahariai halálos áldozatának temetésén, amelyet állami gyászszertartás keretében, sokezer gyászoló polgár és számos hivatalos személyiség jelenlétében rendeztek meg. Cipori azt mondta, a többek között, hogy Izrael vasökle bárhol és bármikor kíméletlenül lesújt a gyilkosokra és hogy Izrael továbbra is ugyanolyan eréllyel, sőt szükség esetén az eddiginél is keményebben fog harcolni a terrorista gyilkosok és támogatóik ellen. A harmadik áldozatot Haifán helyezték örök nyugalomra.

A terrorista támadás három halálos áldozata a következő: Hirsch-Léib Máraru 68 éves és Jehosua Váanuno 18 éves nahariai, továbbá Binjámin Sitrit 33 éves haifai lakos.

A sebesültek közül Aharon Bonásvili nahariai fitalember bal lábát amputálni kellett és állapotja továbbra is súlyos; a haifai Rámbám kórházban az orvosok Náchum Bosevics ugyancsak nahariai lakos jobbkezét próbálják megmenteni — míg a többi sebesült állapota könnyű, illetve kielégítő.

LAPZÁRTAKOR:

Tegnap este 6.30 körül több lövedék csapódott be a Nyugat-Gáilil térségében. Senki sem sebesült meg és kár sem keletkezett. A lakosság levonult az óvóhelyekre.

Este 7.50 órakor néhány Katjusa-lövedék csapódott be a Felső-Gáililban is.

SZAUDIA FINANSZIROZZA AZ IRÁKI ATOMKOHÓ UJJÁÉPÍTÉSÉT

Weizmant nem aggasztja Szaudia fegyverkezése

Dzsedda (UPI, Reuter). — Szaudia tegnap közölte, hogy teljes egészében vállalja az Izrael által szétbombázott iraki atomkohó újjáépítésének költségeit. A közlemény, amelyet Muchammed Abdu Jámáni tájékoztatóügyi miniszter hozott nyilvánosságra, hangsúlyozza, hogy az idevonatkozó határozatot Cháled király személyesen hozta.

A közlemény nem bocsátkozik részletekbe az összeget illetően, de hangsúlyozza, hogy a határozatot már Franciaország tudomására hozták, mert ez volt az ország, amely segített az iraki atomkohó felépítésében. A költségek annakidején mintegy 250 millió dollárra rúgtak.

A szauidi rádió közölte, hogy a tájékoztatóügyi minisztertől kapott felvilágosítás szerint a határozat indítéka az volt, hogy a szauidi kormány elvi álláspontja szerint minden körülmények között segítséget kell nyújtani az arab testvéreknek — még akkor

lyen Szaudia, Kuveit, az Egyesült Arab Emírátsok, Bahrein, Algéria, Líbia és Irák köolajügyi miniszterei vettek részt.

WEIZMAN
Ijak és nyilak...

A szauidi közleményre reagálva a Quai d'Orsay, a francia külügyminisztérium főtisztviselői azt mondták, hogy Franciaország hajlandó újjáépíteni az izraeliek által lebombázott atomkohót, de egyelőre semmilyen idevonatkozó kérdés nem érkezett Bagdadból.

Bonn. (Reuter). — Ezer Weizman volt izraeli hadügyminiszter a Vorwärts című német szocdem pártlapban megjelent interjúban azt mondta, hogy nem aggasztja túlságosan Szaudia fegyverkezése. Megjegyezte, Izrael jobban szeretné, ha szomszédai csak puszkákkal, fakkal és nyilakkal rendelkeznének, de tisztában van azal, hogy ez lehetetlen. Azt is szeretné, ha béke honolna Izrael és Szaudia között, de mindaddig, míg erre nem kerülhet sor, „bizonyos foku óvatosságra van szükség”. Ennek ellenére azonban „nem aggasztja túlzott mértékben” Szaudia fegyverkezése.

Egy kérdésre válaszolva, Ezer Weizman „csúnyának és nem-diplomatikusnak” minősítette Begin miniszterelnök emlékeztetését Helmut Schmidt kancellár ellen.

Schmidt — Peresz találkozó Bonnban

Helmut Schmidt nyugatnémet kancellár egyórás beszélgetést

folytatott Bonnban Simon Pereszszel, a Munkapárt elnökével.

A kancellár hangoztatta, hogy támogatja a camp-davidi megállapodásokat, majd hozzáfűzte, hogy a maga részéről bízik tárgyalás lehetőségében az arab államokkal, beleértve Szaudiát. H. Schmidt szerint Szaudiát főleg a kommunista behatolás veszélye foglalkoztatja és nem Izraelt tekintti a fő-problémának.

Ami a Begin izraeli miniszterelnökkel való konfliktust illeti, ezzel kapcsolatban a kancellár azt mondta, hogy Izrael barátjának tekintette magát a multban és annak látja magát a jelenben és a jövőben is. „Semmiféle közlekedési baleset sem zavarhatja meg kapcsolatokat Izraellel” — hangsúlyozta, majd azt mondta, hogy félremagyarázták televíziónyilatkozatát, amely Begin támadását okozta. Ő maga csak később jött rá erre a félreértésre.

Peresz, aki a Szocialista Internacionálé elnökségi ülésére érkezett Bonnba, felszólalásában ele-

mezte az izraeli választások eredményeit, majd azt hangoztatta, hogy Európa óvatosságot tanúsít, amikor megfelelő ellenőrzés nélkül szállít atomfelszerelést arab országoknak. Azt javasolta, hogy létesítsenek nemzetközi bizottságot, amely megakadályozza, hogy ilyen felszerelés felelőtlen közelkeleti országok kezébe jusson.

Peresz felszólította az európai államokat, hogy gyakoroljanak nyomást Szíriára olyan irányban, hogy a rakéta-válság politikai megoldást nyerjen és elháruljon a háború veszélye.

Az Internacionálé vezetői megígérték Peresznek, hogy megfontoltság tárgyává teszik javaslatát atombiztonság ügyében.

Peresz megbeszélést folytatott Bruno Kreisky osztrák kancellárral is, aki szintén résztvesz a bonni tanácskozásokon.

Ma parafálják a színáji ellenőrző alakulatról szóló szerződést

2000 katonát számlál a nemzetközi egység

Kairó (UPI). — Egyiptom, Izrael és az Egyesült Államok képviselői ma, pénteken parafálják (ideiglenes aláírás) a színáji nemzetközi ellenőrző alakulat létesítéséről szóló egyezményt.

Egyiptomi hírforrások szerint, amelyek a hírt közölték, ideiglenes amerikai állampolgár lesz a nemzetközi ellenőrző alakulat parancsnoka.

Táher Sás egyiptomi külügyi alminiszter kijelentette, hogy az ideiglenes aláírás után a három állam képviselői hozzájárulásukat adják az ideiglenes parancsnok kinevezéséhez, amely az egyiptomi és az izraeli képviselőházak végleges jóváhagyásáig, illetve ratifikálásáig marad érvényben.

Az alminiszter hozzáfűzte, hogy a jelen stádiumban még folynak a tárgyalások különböző államokkal annak érdekében, hogy ezek is delegáljanak egységeket az alakulathoz, amely három, egyaránt mintegy 700 katonát számláló zászlóaljából fog állni. Rajtuk

kivül még mintegy ezer katona teljesít kiegészítő, főleg ellátási feladatokat, további száz ember pedig megfigyelői minőségben tevékenykedik majd.

Megállapodás jött létre arról is, hogy a katonákat a határ egyiptomi oldalán, a megfigyelőket pedig az izraeli oldalon helyezték el.

A kormány szerda este a miniszterelnök lakásán megtartott rendkívüli minisztertanácson egy hangulag jóváhagyta a színáji ellenőrző alakulat létesítéséről szóló megállapodást.

A megegyezés értelmében az alakulat 300 katonából fog állni, ennek fele amerikai, a többi pedig ausztráliai, újzélandi és Fidzsi szigeti. Az alakulat 1982 március 25-én, egy hónappal Színáji visszavadása előtt kezd meg működését.

Az alakulat évi költségvetése 60 millió dollár, melyet az Egyesült Államok, Izrael és Egyiptom közösen fedez.

«SZODOMA HEGYEI»

Arje Weiss ausztriai kiállítása

ARJE WEISS: A „SZODOMA HEGYEI” SOROZATBÓL

Arje Weiss neves izraeli képzőművész, a nagytekintélyű bécsi BAWAG Információscentrumban rendezett nagyszerű kiállítást, Izrael bécsi nagykövete, Jiszaszár ben Jákov patronálásával. A kiállítás, amelynek a címe „Szodoma hegyei”, 35 kréta és tusrajzot foglalt magában. A megnyitón a BAWAG vezérigazgatója és az izraeli nagykövet bevezetője után az Osztrák Izraeli Társaság második elnöke, Walter Schwimmer parlamenti képviselő tartott beszédet. A Weiss munkásságát a neves osztrák művész, Ernst Degasperi porfesszor méltatta, hangoztatva, hogy a kiállított művek új szakaszt jelentenek a művész fejlődésében. A bécsi sajtó rendkívüli figyelemmel foglalkozott a kiállítással és jelszóként a műveket nagyra értékelték Arje Weiss munkáit.

A Wiener Zeitung szerint Arje Weiss, akit „sztrakt festőként ismernek, a „sivatagi portrékban” többet ad, mint egy impozáns táj művészi visszavetítését. Elvonatkoztatott képességének köszönhetően, láthatóvá teszi a kép mögött rejlő szellemi erőket. Ruth Binder írja a Kleine Zeitungban: „...a szellemi elmélkedés szintjén létrejött élményközlés teszi értelmessé a sivatag fenyegető, kietlen szépségének az elbeszélését”. A Neue Zeitban Werner Wolf méltatja Arje Weiss műveit: „A magát absztrakt festőnek valló Arje Weiss a BAWAG-ban bemutatott képsorozatában Kadinsky módjára határozza meg az elvonatkoztatásról szóló hitét: „A absztrakt a konkrét valóság kiemelt része, amiből a művész kivonja a szokványost, a megszokottat. A rendkívül takarékosan

használt szín kiemeli a vadul magasztaló sziklaalakulatokat, a szárazság tengerének a medrébe fűrődő oszlopokat, a sivar környezet miatt pszichológiai sötétiséget árasztó Napot; ezek az optikai variációk annak a hangulat-képnek, amelyről Arje Weiss tudósít bennünket.

A „sivatagi valóság” kéréhetlenségéről van itt szó, s nem utolsósorban azoknak a kéréhetlenségéről, akik felismerik az elsivatagosodás szokatlan strukturáját — és tisztelteljesen meghajolnak előtte.”

A Tagespost kritikusa, Elise Roland viszont úgy véli, hogy Arje Weiss munkái nem teljesen absztrakt, inkább jelképekkel teli látványok a pusztaság világáról. Szerinte a művész magartatása is a látottak következménye. Ősi hazája furcsa tájait viharban, az elvérző nap vöröskéiben, izzó keménységében látja s ebből vonja le a saját életére vonatkozó következtetéseit is. A keménység, a kietlenség s így a küzdelem is természetes hozzátartozója az embernek, aki viszont ehhez a tájhoz tartozik. Ezért Arje Weiss környezet-tükröző művészet a maga egységében összehasonlíthatatlan. Képsorozat felhívást jelentenek az ember és a természet sajátosságainak, elvontságukban jellegzetes vonásainak állandó kutatására.

Arje Weiss „Szodoma hegyei” című sorozatát a grázi Minorita centrumban is bemutatták, ahol a kritikusok megjegyzése szerint a barokk építészeti környezet még inkább kiemelte a képek kemény, végtelenséget és időtlenséget sugárzó erejét.

KÖZÉLETI HIREK

A MUNKACSI HEBER GIMNAZIUM VILAGTALÁLKOZÓJA

Az egykori munkácsi heber gimnázium növendékeinek világtalálkozóját rendezték meg Herzlián, a Saron hotelen, mintegy ötszáz főnyi izraeli és külföldi résztvevővel.

Az iskolát annakidején néhai Chájim Kugel alapította, akinek özvegye résztvett a találkozó előkészítő munkájában. A szervező

bizottságnak Izraelből Jicchák Ejtán, Mose Gross, Micháel Rubin, Arje Szole, Chájim Szole és Szatmári Mose, az Egyesült Államokból Mignon Bretholz (Gottesman), Trudi Kestenbaum (Kalus), Iréne Merkley (Schönfeld) és dr. Strasser János volt a tagja. A találkozó résztvevői elhatározták, hogy időről időre megismétlik a sikerült rendezvényt.

● Koncert-délután volt Akkón, az Idősebbek Klubjában. Csáki Mihály adott elő. Glückmann Irén köszöntötte az előadót, Kulcsár Ilus és Berczeller Frida volt a háziasszony.

● Néhány nappal ezelőtt avatták fel Jeruzsálemben a „Héjchál Dávid” otthont, a tragikus hirtelenséggel, idő előtt elhunyt ráv Dávid Schnapp emlékére. Az otthonban a bucharai negyed gyermekei töltik szabadedőüket.

Misnájotot és a zsidó vallás törvényrendszerét tanulják. Emlékbeszédet ráv Ehrenfeld Jicchák, Kirját Mattersdorf rabbija, ráv Goldháber Slomó, ráv Arázi Cohen és ráv Porus Jehuda mondott. A megboldogult ráv Dávid Schnapp szülei elhelyezték az otthon falán az emléktáblát, a bucharai gyerekek a verseiből szavaltak és a Sálhevet című ifjúsági lap hasábjain megjelent elbeszéléseiből olvastak fel. Ennek a lapnak ő volt a szerkesztője.

● A haifai WIZO színjátszó csoportja legutóbbi nagyszabású előadásáról, a Szenes-estről közölt tudósításból sajnálatos módon kimaradt Bornstein Lili, a csoport elnöknőjének neve, akinek zárásával ért véget az est.

● Budapestén meghalt Bilicsi Tivadar színművész, a népszerű komikus. A művész 80 éves volt.

EGYMÁS KÖZÖTT

★ SZEMÉLYI HIREK ★

● A cfáti magyar jisuv tagjai jókívánságokkal vették körül a héten Hárél Wandát és Tibort — házasságkötésük 35. évfordulóján.

● Az unokák házikoncerttel köszöntötték nagyapjukat — Krausz Jicchákot, a Bár Ilán egyetem könyvtára nyugalmazott katalógizátorát — a születésnapján. Az ünnepelt Budapestről származik, most Ené Brákbán él.

● Szomorú hírt kaptunk Romániából. Nagyváradon 75 éves korában meghalt Citter Tibor.

Két évvel ezelőtt volt nálunk az országban, ahol sok rokona és barátai élnek.

● Nagy részvét mellett temették el Chederán a Debrecenből elszármazott Krausz Leát, aki a héten elhunyt. Fia, Krausz Mair, a HOH elnökségi tagja mondott kádist.

● Haifán temették el nagy részvét mellett Hammer Hermant, aki 90 éves korában elhunyt. A temetésén két fia mondott kádist.

Kiosztották az «Edis de Philippe Alap» díjait

Az Izraeli Opera művészei, és megalapítójának, a néhai Edis de Philippe tiszteletére múlt vasárnap tartották meg Kirját Sauban az elhunyt harmadik ázkaráját.

Ugyanaznap este zajlott le az Operaházban az „Edis de Philippe Alap” ezévi díjainak a kiosztása.

A díjakat a következő művészek kapták: Mirjám Láron szopránénekesnő, Viorica Pop szopránénekesnő, Számi Báchár tenorista és Giora Saron (Sándor György) baritonénekes.

Az ünnepség művészi részében Puccini Toszáját adták elő, a néhai Edis de Philippe eredeti rendezésében.

Az Izraeli Opera művészei, és megalapítójának, a néhai Edis de Philippe tiszteletére múlt vasárnap tartották meg Kirját Sauban az elhunyt harmadik ázkaráját.

Ugyanaznap este zajlott le az Operaházban az „Edis de Philippe Alap” ezévi díjainak a kiosztása.

A díjakat a következő művészek kapták: Mirjám Láron szopránénekesnő, Viorica Pop szopránénekesnő, Számi Báchár tenorista és Giora Saron (Sándor György) baritonénekes.

Az ünnepség művészi részében Puccini Toszáját adták elő, a néhai Edis de Philippe eredeti rendezésében.

NEW-YORKI LEVÉL

Országos találkozó szervezett az amerikai Bné Cion szervezet. Ezen a 72-ik konvención már Sidney Wiener elnököt, két évre a szervezet új elnöke, míg a vezetőségbe sok magyar nyelvetudósról szavazást tartottak, akik közül a kassai eredetű Quittman Herman ügyvezető elnököt, Funk Mike alelnököt, Zelig Ernest (Herci) főpénztárnokot és Parness Mel főtitkárát. A teljes vezetőségnek mintegy harmada tartozik a magyarajku zsidósághoz.

A Fehér Ház nevében az összejövetelt Stein Jacob, Reagan tanácsadója üdvözölte, az ünnepi ülészakon pedig a Kongresszus több tagja tartott beszámolót, így a magyarországi születésű Ted Weiss newyorki képviselő. „A Reagan adminisztráció határsárol az amerikai—izraeli kapcsolatokra” címmel. Időszerű kérdéseket világitott meg Hamilton Fish junior kongresszusi képviselő és Norman F. Lent, Izrael folytatott küzdelem harcosa, akit most hatodizben választottak be az USA kongresszusába.

Az országos találkozó Zelig Ernest emlékeztetett meg a szervezet múlt évi halottairól, az Oneg Szábát rendezvények főszereplője pedig Herdán Tibor, a neves operanékes volt. A záróösszejövetelen Sidney Wiener, az új elnök tartott székfoglalót, vázolvva a Bné Cion feladatait.

Az országos találkozó Zelig Ernest emlékeztetett meg a szervezet múlt évi halottairól, az Oneg Szábát rendezvények főszereplője pedig Herdán Tibor, a neves operanékes volt. A záróösszejövetelen Sidney Wiener, az új elnök tartott székfoglalót, vázolvva a Bné Cion feladatait.

Helyettem, kis világ

Módosítani kellett egy betű erejét az opera-ária szövegét, mert így fejezi ki a világszerte terjedő új divatot, egyre több embernek ama hajlamát, hogy a munkáját másokra hártsa („helyettem, kis virág”), anélkül persze, hogy a mások által elvégzett munka díjáról és dicsőségéről lemondana.

Legutóbb például arról szerezhetünk tudomást, hogy a tel-avivi polgármester egy tehetséges újságíróval íratja meg nagyszerű beszédeit, nem is egyetlen kivételes alkalommal, hanem rendszeresen, szerződéses alapon, tetemes tiszteletdíj ellenében — egy-egy szónoklat honoráriumá kisemberek havi fizetése —, amit természetesen a város-házi kassa fizet. Nos, egy nagyváros polgármestere valóban elfoglalt ember, nála magasabb polcon ilők is iratták már másokkal a beszédeiket, a ghost-writerek (az irodalmi „négerek”) mestersége sok embernek ad Nyugaton kenyeret, Keleten gyorsabb előmenetelt, de azért az ember eltűnődik a dolgon, mert Tel Aviv mégsem olyan nagy város, a polgármester bokros tevékenységének túlsok nyoma pedig szabádszemmel nem mindig látható. Egy ismerősöm, hogy egy állást megkapjon, négy nyelvi levelezést vállalt, s mert egyiküket nem bírta jól, azon a nyelven mással íratva a leveleket, meg is fizette — de persze a saját zsebéből. Mintha ez így méltányosabb lenne, ugyebár?

Szimchá Ehrlichtől pedig azt tudtuk meg a minap, hogy ő ugyan valóban nem sokat ért a mezőgazdasághoz, de a földművelésügyi tárcát nyugodt lélekkel elfogadja, a miniszternek nem muszáj tárcája szakkérdéseirez értenie, ott vannak mellé a régi, tapasztalt szakemberek. Helyettem, kis virág. Persze neki is igaz van, a miniszterek világszerte aktivisták és ügyvédek közül kerülnek ki, de azért Izraelben, ahol a földművelés évtizedeken át nemzeti élköltözés és büszkeség-forrás volt, bizonyára akadna olyan aktivista is, aki kibucból vagy szövetkezeti faluból került a politikába, és maga is hozzá tudna a szakkérdésekhez szólni, nem mindig mások öhelyette.

Mert a példa ragadós, kivált, ha rossz. Házaikat már ma is mások építik helyettünk, a gyárakban és a mezőkön csak úgy nyúszók a sok helyettes, azt hiszem, már csak a sztrájkokat intézzük mi magunk. Tengerparti mentőink például sokáig a tenger hullámainak kénye-kedvére bízták a fulladozókat, az El-Al dolgozói pedig nem egyszer bizták idegen gépekre saját vállalatuk utasait, anélkül persze, hogy a helyettesítés idejére járó fizetésről lemondtak volna.

Lakásom ablakával szemben, egymástól 30—40 lépényire, két járdatiszítogató városi alkalmazott foglalkozik napi 8 órán át, s akarva, nem akarva, látom kell, mivel foglalkoskodnak: guberálnak. Ez a szó a lassu, kényszeredett készfízetésen kívül, a szemetes kukák szorgos átvizsgálását is jelenti, a még valamire használható holmokra bukkanás reményében. A két derék dolgozó munkanapját a kineskeresés tölti ki, a járdán pedig tovább hever a tömérdek multheti, ha éppen nem antikabb szemét. Ezek az emberek, túl alacsony polcán állván a ranglistának, nem tudnak helyettes állítani, ezért a gondos járőrelők által előszeretettel földre szórt zacskók, dobozok, újságok, csutkák eltakarítását nyilván a kóbor szélre bízzák, ha pedig ez a szemetet a távolabbi járdaszeprégető körzetébe sodorja, az méltán bizik abban, hogy egyszer minden szél megfordul.

Ha tudnám, hogy Láhát polgármester ezzel és hasonló kérdésekkel foglalkozik, akkor tudnám, hogy valóban nincs ideje szónoklatokat írni, s meg sem említeném a ghost-writer tiszteletdíját, de amíg ezt nem teszi, addig a polgármesteri fizetést sem tekintem értelemszerűen tiszteletdíjnak, akkor már inkább író-helyettesét, aki becsülettel elvégzi a feladatát, Láhát beszédeinek stílusa állítólag tisztább a telavivi járdáknál.

Mint ahogy a földművelésügyi minisztereknek is elnézném, hogy nem szakmabeliek, ha például azzal foglalkozna valamelyikük, amihez nem is kell szakértelem, de feltétlenül a minisztériumára tartozik, ha például ki próbálnák deríteni, hogyan van az, hogy az a gyümölcs vagy főzelék, amiért a kofa százat kér, az a boltokban kétszázba kerül, pedig hát a kofa is megél, továbbá miért van az, hogy ezekből az árakból legfeljebb ha 30 font jut a termelőknek. Sajnos, eddig ezzel még egyetlen miniszter sem foglalkozott, pedig akadt köztük szakember is.

Annakidején, az árszított vállalatok igazgatói szobája névjegyén az éjtörnyös neve díszelgett, egy kicsiny szoba ajtaján pedig a helyetteséé, s ennek neve mellett az, hogy „ü.v.”, vagyis ügyvezető igazgató, amit a hozzáértők úgy betűztek ki, hogy „az üvé” a vállalat. Otthon vagyunk végre, jó lenne, ha a munkahelyen mindenki úgy érezné, hogy az ország „az üvé”, s aszerint, nem helyettesek révén dogozna meg érte, hazaszeretéből, amihez nem lehet helyettes állítani.

GRÉDA JÓZSEF

HALLÓ KÉSZÜLÉKEK

MODERN ELEMÉK MAGYOTHALLÓKNAK!

- ★ Ray-O-VAC 2000 elemek érkeztek, minden fajtájuk, dupla élettartamuk és olcsóbbak, mint bármilyen más elem.
- ★ Mindenfajta 81es modellű hallókészülékek.

MEDTON,

Tel Aviv, recho Ben Jehuda 39, tel. 03-652910.

A POLITIKAI SÁP

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Már a szavazás eséréjén siettek a Likud vezetői és a miniszterelnök kijelenteni, hogy alig pár napon belül sikerülni fog az új kormányt összeállítani. Ezek a derült kijelentések arra az irratlan megállapodásra épültek, amit a Likud a választások előtt a VNP-vel és az Agudát Jiszráellal kötött, s melyben e pártok kijelentették: a választások után is hajlandók lesznek résztvenni a Begin-vezette kormányban.

Ma azonban, noha több mint két hét telt el a választások óta, nemcsak hogy Beginnek nem sikerült a kormányt, ha csak féltucatlan is, összeállítani, mert hiszen csak tegnapelőtt kapta meg az államelnöktől a kormányalakítási megbízást, hanem még azt is láthatjuk, hogy a kormányalakítás során Begin akkora akadályokba ütközött, hogy alig pár nappal ezelőtt kénytelen volt a nyilvánosság előtt haragosan fordulni a TAMI-hoz, Abu Chacéra mozgalmához, azaz, hogy nem hajlandó választási sápot fizetni, s ha a kormányalakítás útjában továbbra is akadályokat gördítenének, ő habozás nélkül ismét új választásokat ír ki. Azóta már alkalma nyílt Beginnek visszajárni az, amit nyilvánosan jelezte ki, amit sugárzott a Kól Jiszráel és a sajtó is hozott: telefonon közölte Abu Chacéra miniszterrel, hogy ha ez szerelmesek tekintik a politikai-sápról szóló kijelentést, akkor kéri az elvontását.

Amde teljesen igazra volt Beginnek a politikai sáppal kapcsolatban, mert hiszen nem titok, hogy Abu Chacéra frakciója, amely a Kneszetben mindössze három mandátummal bír, dönti majd el, létrehozhatja-e Begin az új kormányt, vagy sem. Abu Chacéra pedig ezt nagyon jól tudja és ezért igyekezett „felszólolni” a koalícióban való részvétel árát. Ezért követelte, hogy az új kormányban két minisztere legyen s ezek a választási és a földművelésügyi tárcákat kapják meg. A miniszterelnök zsarolást látott ezekben a követelésekben, noha nem szószentet így mondta, hanem politikai sápról beszélt.

Nem egészen érthető, miért éppen a TAMI követelése miatt haragszik annyira a miniszterelnök, hiszen legelőször a Vallásos Nemzeti Párt nyújtotta be, ha féltucatlan is, de kiszívárogtatások révén mindenkinek értésére adva, olyan ultimatív követeléseket, amelyek messze túlhaladják a párt elektorális erejét. Ez a párt súlyos vereséget szenvedett a választások során, s míg a 2. Kneszetben 12 mandátuma volt a tizedikbe már csak 6 képviselőt tudott behozni, tehát elvesztette elektorális erejének 50 százalékát. Az eddigi kormányban a VNP-nek három minisztere volt, tehát az új kormányban minden logika szerint csak egy miniszterre és valamelyik tárcára adminisztratívára lenne joga. A párt szövetség azonban, noha megértették, hogy az utóbbi választások során vereséget szenvedtek, nem beszéltek ugyan három miniszterrel az új kormányban, de kettőtől igen, bár érthetetlen, miért járna nekik két miniszter hat képviselő után, amikor 12 képviselő után csak három tárcát kaptak.

Amde még ezzel sem érték be. A VNP szövetségi egy új „találmánnyal” léptek a színre. A nagy nyilvánosság előtt továbbra is csak két miniszterrel beszéltek,

de közben mindenkinek értésére adták, hogy ennek a két miniszternek majd három tárcát kell kézbe tartania, ami alatt természetesen épp azt a három tárcát értették, ami akkor volt birtokukban, amikor még a Kneszetben 12 képviselőjük ült a mai hat helyett.

S mindezt az Agudát Jiszráelről is elmondhatjuk, mert hisz a tizedik Kneszetben ennek a pártnak az ereje sem módosult az előzőhöz képest. Mint köztudomású, ennek a frakciónak már az előző Kneszetben is nagyobb volt a súlya, mint az ereje, ugyanakkor azért, mert Begin rá volt a négy szavazatra szorítva, nélkülük nem lett volna többsége. Ez a körülmény okozta azt, hogy a lelépő Kneszet több olyan törvényt hozott a vallás terén, ami egyáltalán nem volt az izraeliek többségének az irányára, de mint mondtuk, mindezekre Begin elkötelezte magát, amikor az Agudával koalíciós egyezményt kötött. Az Agudát Jiszráel be sem érte a vallási törvényekkel, hanem még rendkívül nagy összegű költségvetési kiutalásokat is követelt és kapott vallási intézményei fenntartására, amit nem csekély mértékben segített elő az a körülmény is, hogy 9. Kneszetben az Aguda képviselője volt a pénzügyi bizottság elnöke. Begin nyilvánvalóan ezzel fizetett az Agudának, nem mintha ezt a párt nagysága indokolta volna, hanem mert az Aguda kulshelyzetben volt s módjában állott a kormányt bármely percben megbuktatni. Ez a tény tette lehetővé azt, hogy a mindössze négy mandátummal bíró párt kapja meg a Kneszet egyik legfontosabb bizottságának az elnökségét, nem pedig jószereivel a Mairárah, amelynek a lelépő Kneszetben 33 képviselője ült.

S vajon mekkora képviselőket kapott a lelépő kormányban az egykori DÁS? Vajon az ő képviselőit elektorális erejükkel volt-e arányos, avagy manővrozó lehetőségeikkel?

Begin tisztában volt azaz, hogy ha a DÁS akarja, az is megbuktathatja a kormányt, s ezért kapott a Kneszetben oly gyöngén képviselt párt három tárcát Begin kormányában, sőt egyikük a miniszterelnök helyettese lett.

Vajon az itt felhozott példák, részben a közelmúltból, részben pedig napjainkból, nem tartoznak a politikai sápp fogalomkörébe? Vajon a miniszterelnök nem tudja, hogy a politikai megvesztegetés fogalma, amit Abu Chacéra pártjával kapcsolatban emlegetett, érvényes a Kneszet minden olyan pártjára, amelyek, noha az össz-mandátumok számához képest csak elenyésző kisebbséget képeznek, mégis ők írják elő a kormányalakítónak, milyen legyen nemcsak a kormány arculata, hanem még azt is, milyen legyen majd az izraeli társadalomé. Ezért, amikor a miniszterelnök politikai sápról beszél, ez érvényes mindazokra, akikkel ő a kormány összeállításáról tárgyal, nem pedig csupán arra az egy pártra, amely azt követelte Beginről, amit más formában egy másik párt is követelt. Mert ha például a Vallásos Nemzeti Párt két minisztert követel, de három tárcát kér rájuk bízni, noha a párt mögött mindössze hat képviselő áll, akkor miért illos Abu Chacérának két minisztert és két tárcát követelnie?

Távolról sem akarjuk jogosnak

mondani a kis pártok túlzott követeléseit, amde mindegyikükhöz ugyanazon a módon kell viszonyulni, nem szabad megkülönböztetést tenni. Ebből következik az, hogy a miniszterelnök nagyon helyesen tette volna, ha például az Agudával közli; mivel az új Kneszetben nem növelték meg az erejüket a lelépő Kneszethez képest, nem léphetnek fel a vallási törvénykezés terén további követelésekkel. Ami pedig a VNP-t illeti, amely a tizedik Kneszetben elektorális erejének csak a felét őrizte meg, a miniszterelnöknek ki kellene tartania amellett, hogy az új kormányban csak egy miniszterük és egy helyettes miniszterük legyen. Ha kitart amellett, akkor magától értetődő módon Abu Chacérának is be kell majd egyetlen tárcával érnie.

Noha mindez feltétlenül logikus, mégis az az érzésünk, hogy a miniszterelnök hajlandó bármely árat megfizetni, csak azért, hogy a kis pártok mindegyike megkapja majd „a politikai sápot”, amiről a miniszterelnök beszélt, azonban rendkívül kétséges, hogy mindez idővel is lesz a kormány jövőjére nézve. Az idők folyamán majd kiderül, nem lesz-e Begin kénytelen már a közeljövőben beváltani a fenyegetését és kiírni az új választásokat.

A magyar zsidóság sürgős tennivalói

Aki komolyan viszonylik a magyarul beszélő zsidóság közéleti problémáihoz, nem vonhatja ki magát egy döntő fontosságú kérdés felvetésének kötelessége alól: milyen feladata lehet napjainkban egy magyar zsidóságot képviselő szervnek? Mi teszi szükségessé ilyen szerv létesítését?

A kérdés aktuális, amióta magyar nyelvtérületről érkezett hozzászólások, de az sokszorosan időszerűbb lett az utóbbi esztendőben.

Minden időszerűség megvan a maga sajátos tennivalói, és egy közösséget képviselő testületnek a fontosságát a tennivalók sokasága és a feladatokkal való megbirkózás tehetsége határozza meg.

A vészorkozak végével, a tömegeljárák idején, kézenfekvők voltak a tömegszervezetek feladatai. Befogadni az érkezőket, a még vérző sebek gyógyítása, a begyökerezés elősegítése, hebraizálás, szociális esetek gondozása, stb. Napjainkban, amikor a szükségországokból való alijjafolyamat lezártnak mondható és a magyar-zsidó alijja beilleszkedett az ország gazdasági és társadalmi életébe, a régi feladatok elvesztették aktualitásukat. Ennek ellenére szükség van magyar-zsidó képviseletre, napjaink valósága teszi ezt szükségessé.

Irta: RÖSSEL MORDECHAJ

A legbölebb király szerint, mindennek megvan az ideje. Ideje a beszédnek és ideje a hallgatásnak, ideje a békének és ideje a háborúnak, ideje a vetésnek és ideje a betakarításnak.

A magyar zsidóság képviseletének nagy feladata a betakarítás, a történelmi leltározás. Nem a Péter-fillickekkel megváltható jótékonykodás van ma előtérben, hanem óriási méretű fellelőmozgása azoknak a szellemi értékeknek, amelyeket a magyar zsidóság alkotott a századok során. És arról való gondoskodás, hogy ezek az értékek bekerüljenek — Izrael államában — nemzeti panteonunkba.

A magyar zsidóság, amely egészséges ösztönével érzi ennek a feladatnak történelmi fontosságát, állandó hiányérzetek között él az utóbbi években. Kimarad minden olyan akcióból, amelynek hívátása népiünk egyes törzsei értékeinek átmentése a Holnapba. A legfontosabbak ezek — például — a Bét Hátfucot, a Szórványok Háza, amely feladatul tűzte ki megőrizni mindazt, amit a zsidó nép alkotott szétszórtsága évezredei alatt. Evekkel ezelőtt épült ez a grandiózus épület, de a magyar zsidóság intézményei megmagyarázhatatlan érdektelenséget tanúsítottak a szemük előtt épülő művel és annak feladataival szemben. Csak amikor megnyílt a Bét Hátfucot a nagyközönség számára, jajdultak fel: igazságtalanság, hogy a magyar zsidóság nagyjától sem fedezhető fel ebben a Házban. Arról persze megfellekedtünk, hogy a mulasztásért elsősorban önmagunk vagyunk felelősek.

Röviddel ezelőtt megalakult egy nemzetközi magyar-zsidó közéleti bizottság, amely feladatul tűzte ki — többek között — a Bét Hátfucotban bennünket ért sérelem orvoslását. Reprezentatív jellegű kiállítás készül benne, amely be fogja mutatni a magyar zsidó géniusz alkotásait.

És érdekes, hogy az a magyar zsidóság, amelyet előszeretettel neveziünk közömbösnek, pártatlan lelkesedéssel sorakozott fel az akció megindulása mögött és lelkesedéssel gyűjti a távolról sem jelentéktelen összegeket, amelyek szükségessé ahhoz, hogy a múlt helyét biztosítsunk magunknak ott, ahol az össz-zsidóság értékeit gyűjtik össze.

Ez fényes bizonyítéka annak, hogy a magyar zsidóság tömegei is mozgósíthatók, ha olyan feladatot látnak, amely túlnóvi a provincialitást szűk kereteit. Miután a mi szellemi értékeinknek átmentése a zsidó állam szellemiségébe, napjaink legfontosabb feladata, amit senki sem végez el, ha mi elmulasztjuk azt, minden konstruktív erőnk arra kell összpontosítanunk, hogy ezt a történelmi feladatot tökéletesen és mielőbb elvégezzük.

Hogyan történjen ez?

A közéleti bizottság állandó jellegűvé kell váljon. A Bét Hátfucotban szervezendő kiállítás, átmeneti dolog. Ennek befejeztével kidolgozandó egy pontos terv, amely a megőrkítés céljait szolgálja.

A napokban két levelet kaptam, egyet egy neves izraeli diplomatától, a másikat a Magyar Zsidó Világszövetség egyik prominens vezetőjétől, amelyben arról értesítenek, hogy megalakult egy előkészítő bizottság, amely a zsidómentő Raoul Wallenberg emléket kívánja megőriztetni — egy Máálothban felállítandó kőház formájában.

Miért Montrealban vetődött fel ez a szép gondolat és nem Izraelben, ahol — feltehető —, hogy Wallenberg megmentettjeinek leg nagyobb száma él?

Ha létezne egy aktív nemzetközi magyar-zsidó szerv, amely napirenden tartja az összes megőrkítést szolgáló akciókat, az közös nevezőre hozhatná ezeket az elszórt és éppen ezért nem mindig a célt megfelelő módon szolgáló jóindulatu kezdeményezéseket. Évek óta gyűjtenek már az Egyesült Államokban nagy összegeket egy ros-háajini gyermekotthon javára. Ez is dicséretes akció, de nem szolgálja a magyar zsidóság érdekeit. Félő, hogy hasonló módon járunk majd a mááloti kezdeményezéssel is.

Felvetem e lap hasábjain egy „Bét Jáhádut Hungária” — a Magyar Zsidóság Háza — felépítésének a gondolatát Jeruzsálemben, amely idegközpontja volna mindannak, amit a magyar zsidóság tesz és tennie kell — világszerte. Ez a terv nem zárja ki a létező szervek további működését nálunk és a külföldön, Amennyiben még vannak tennivalók karitatív és lokális kultúrára, a létező szervek kitűnően elláthatják ezeket a szükségleteket.

Visszat a nagy szellemi értékek összegyűjtése, a magyar zsidóság által alkotott judaizmus, tudomány, irodalmi, történelmi és más alkotások lefordításának és megőrkítésének a feladata menjen át egy olyan szerv hatáskörébe, amely ebben a tevékenységben látja egyetlen és kizárólagos feladatát.

Az idő nem áll egy helyben. Mi vagyunk az utolsó nemzedék, amely még érdeklődik a magyar zsidóság múltja iránt. Ezért óriási történelmi felelősség nehezedik e nemzedék vállára. Nem szabad, hogy apró, kiesinyes személyeskedések, amelyekre holnap senki sem fog már emlékezni, akadályozzák nagy dolgok megvalósítását.

Akik méltóknak akarják tekinteni magukat a közéleti szereplésre, azok meg kell értsék az idővel való versenyfutás fontosságát. Ellen esetben, az idő elrohan felettünk anélkül, hogy elvégeztük volna a reánk háruló feladatokat.

A TELEK A LEGJOB BEFEKTETÉS, AMELY GYERMEKEI JÖVŐJÉT BIZTOSITJA

Ez tény. A telekbe való befektetés a legérdekesebb és legbiztosabb, mert értéke minden más befektetésnél jobban növekszik és olyan vagyonnak számít, amely gyermekei biztonságos gazdasági jövőjét biztosítja!

VÁSAROLJON MOST MAGANTELKET

és 35 % juttatást kap, aki három részletre vásárolja 1981. július 31-ig a következő helyeken:

- **Kármel Village**
A Kármel hegyen, az „Ejn Hod” művészfalu felett üdülők szomszédságában, gyönyörű kilátás, az ár: 15.000 sekel
- **Atlit — „Növé Ávivim”**
Atlit új villanegyede közelében, a „Növé Jám” parton, az ár: 25.000 sekel
- **Nööt Áfék**
Kiryát Bialikól keletre, telekkönyvi parcellázás, fejlesztési területen, amely további fejlesztés előtt áll, az ár: 20.000 sekel
Lehetőség az ár 40 %-ának készpénzben való fizetésére és a fennmaradó összeg 10 részletben kamat és rögzítésmintesen.

Tovább folytatjuk sorsolási akciónkat, melynek során oda-vissza repülőjegyet sorsolunk ki Párizsba azok között, akik 1981. július 31-ig vásárolnak telket.

HÁSKÁOT MIVTÁCHIM A.B. LTD.

HAIFA: rch, Herzl 17, tel: 04-645542, 04-668440
TEL-AVIV, rch, Ben Jehuda 39, tel: 03-659021,
JERUZSÁLEM, rch, Ben Jehuda 10, tel: 02-232193.

F. Steiner

NŐI RUHAGYAR
NYARI RUHÁK GAZDAG VÁLASZTEKBA
SZEZONVÉGI ARON

RUHÁK, BLUZOK, SZOKNYÁK
ÉS KÉTRÉSZESEK

Eladási raktár privátoknak: T. A., Levanda u. 30., III. em., (lift van), autóbussz 16.
Nyitva egyfolytában 8-16.30-ig.

Felejthetetlen drága feleségem, anyánk, nagyanyánk

nővérem

RIVKA FRANKL (Schwartz Böske) 571

Izsák — Rámát-Gán

slosimja letelével

AZKARAT ES SIRKÓAVATAST

tartunk a Kirját Saul-i temetőben, 1981. július 21, kedden

תשנ"א, תמוז, ט"ז

Találkozás a temető kapujánál 4.30-kor.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Az év nagy könyveseménye

A TEGNAP VÁROSA

A nagyváradai zsidók emlékkönyve

NEM SZERETEM a szuperlatívuszokat, óvatosan bánok velük. Hiszen olyan korban élünk, amely viharos gyorsasággal változtatja meg az újdonságokat és az értékmértékeket.

Most mégis, mintegy belső kényszerként, úgy érzem, hogy értékálló módon leírhatom azt, hogy monumentális könyvkiadványt tartok a kezembem, egy olyan antológikus művet, amely a két, nagyformátumú, kemény kötésű fedő- és hátlapja között, maradandó tartalmú és csiszolt stílusú mondanivalót tartalmaz. A „Tegnap Városáról” van szó, azaz „A nagyváradai zsidóság emlékkönyvéről”, amely 1981 júniusában látott napvilágot Tel-Avivban.

Ez az imponáló kivitelű, elegáns, izléses megjelenésű kötet, amelynek lexikon formátumú nagysága, külön súlyt kölcsönöz a belső tartalomnak, szinte az első perctől kezdve tiszteletet parancsol. Szinte rádkidált. „Nézz ide, vedd a kezébe, üsd fel lapjait, itt Nagyvárad, a régi kincses, okos, kulturált, a zsidóság szellemi és anyagi erejétől duzadó régi Nagyvárad” szól hozzád — most utóljára! — És ez a „most utóljára” — viseli magában a könyv születésének és belső tartalmának minden tragikumát. Mert a „Tegnap Városának”, a mai, mostani formájában, azért kellett megszületnie, mert 1944-ben a Holnap legendás Városából egyetlen hónap leforgása alatt rom és jaj-kijáltással teli temető lett a zsidók számára. Mert 1944 tavasza-nyara, szinte mind egy szálra kiirtotta Nagyvárad zsidóságát és oda dobta az auschwitzi lángok martalékául.

Ott és akkor kezdtek írni ezt az emlékkönyvet! Ott és akkor fogalmazódott meg minden irástudó nagyváradai zsidóban az a vágy és kötelesség — igen, kötelesség! — hogy ezt a hihetetlenül nagy emberi tragédiát meg kell örökíteni! Ha szinte senki sem marad meg a nagyváradai zsidóságból, akkor is harsogva, üvöltve világgá kell kiáltani ezt

a rettenetet — amely korántsem csak zsidó ügy, hanem az egyetemes emberi történelem és a humanizmus eszméjének teljes megcsúfolása és csődje.

Ott és akkor Birkenauban, Auschwitzban, Gusenben, Mauthausenben és Dachauban születtek meg ennek a döbbenetes erejű antológiának az első bevezető mondatai!

HÁT AKKOR miért kellett annyi hosszú év, amíg realizálódott ez a könyv? Erre az egyáltalán nem szónoki kérdésre szinte kérdéssel felelhetek: miért kellett annyi esztendő, amíg a nagy, igaz és maradandó háborus regények, léger-könyvek csak hosszú évtizedekkel az események után láttak napvilágot? Azért, mert az eseményeket és összefüggéseket letisztító távlat törvénye, igaz törvény. Amihez a mi esetünkben még a sajtó és soha meg nem szűnő fájdalom törvényét is számba kell venni! Őszintén mondjuk ki, nem csak fizikai, hanem hihetetlen lelki erő kell egy ilyen antológia megírásához, megszerkesztéséhez. Hiszen minden egyes sorával önmagunkat temetjük el újra és újra; és ezzel párhuzamosan önmagunkat biztatjuk a továbbélés és tapasztalatadás feladatára.

Nos, ezért tartott ilyen soká. Ennek a kérdésnek azért megvan a maga előnye: letisztult érzések, letisztult gondolatok, letisztult szenvedélyek irányították immár a tollat. S ez a felkokoztott felelősségérzet kovácsolta olyanná ezt a monumentális művet, mint amilyent mi, 1981 nyarán a kezünkben tartunk.

Nem, egyetlen pillanatilag sem gondoltam arra, hogy a négy és fél száz oldalas könyvet részletesen elemezzem. Ehhez nincs adottságom. Hiszen a nagyváradai emlékkönyvének tudományos elemzésre, olyan irástudóknak van szüksége, aki a judaisztikában épp olyan járatos, mint a magyar irodalom történelmében; a vallás kérdéseit épp úgy ismeri, mint a magyar irodalom re-

mekeit, olyan recenzáló kell kézbe vegye ezt a nagy művet, aki az egyetemes zsidó — és magyar, igen, magyar történelemben tudja elhelyezni a „Tegnap Városát” és ugyanakkor meg tudja ítélni a nagyváradai tragédiát megörökítő dokumentum-írások, riportok, novellák regényrészletek, vallomások, valóságát és esztétikai értékét.

ÉN, SZEMÉLY SZERINT nem vagyok váradai. Csak annyiban, mint ahogy azt Marton Ernő írta egyik cikkében. „Egy adott korban, egy adott pillanatban, minden erdélyi zsidó egy kicsit váradai akar lenni”. Mindannyian tudjuk, hogy mit takart Marton Ernőnek ez a megtisztelő kijelentése. Azt, hogy Nagyvárad merce, Nagyvárad példa, Nagyvárad tanító-mester, Nagyváradhoz tartozni rangot jelentett. És magam, nem csak a tények késő, utólagos felkutatója vagyok, hanem vallomáskészítő tanúja is a nagyváradai eseményeknek. Ugyanis a sors úgy hozta, hogy ott voltam — munkaszolgálatosként — a nagyváradai események idején, sőt a magára maradt gettó kiürítési munkájára osztottak be. Soha drámaibb, fájdalmasabb, abszurdabb munkát nem végeztem, mint akkor. Így aztán a tanu szemével hasonlíthatom össze a mai nagyváradai antológia írásait, a vad valósággal és az akkori Nagyvárad hangulatvilágával. De miért hasonlítgassak? Ki hatalmazott fel erre? Maradok tehát a szorgalmas lelkiismeretes olvasó szintjén. És ez az olvasó sokat, nagyon sokat kap ettől az antológiától. Történelmi értekezéstől kezdve, a hitközségek alakulásának históriáján keresztül, az egykori virágzó Várad színes megelevenítéséig ezernyi vetülete rejtezik a könyv oldalain.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG — Schön Dezső, Heller Mose z. l., Rubinstein Sándor z. l., Grossmann Ödön, Gréda József és Rappaport Ottó — óriási érdeme az, hogy a különböző szempontokat és korszakokat, a különböző műfajokat, a legváltozatosabb stílusokat, épp úgy, mint az

ellentétes jelenségeket, olyan objektív módon és korszerű egyen-súlyművészként adagolták —, hogy ez egyaránt kielégíti a nagyon vallásos zsidó réteget, épp úgy, mint a hajdani keresztény olvasókat, a történelem-kritikust épp úgy mint az irodalmi bírálót, a vájtfüllű olvasót épp úgy, mint a fiatal kezdőket. A szerkesztő bizottság kollektív bölcsessége, mélyeséges zsidóság-tudata és mindezekelőtt, nemes humanista át-érzése határozta meg ennek a jelentős műnek az egyensúlyát. Persze hiba is akad bőven, de ez szinte elvész az antológia óriási pozitívumai mellett.

Az objektív történelmi háttérre rávetülő multszázadi, két háború közötti, majd a háborús évek és deportáció kép-sorozata — lenyűgöző. Mint, ahogy a könyv fő-erősségei közé tartozik az irodalmi megelevenítés, a szerzők gazdag névsora, a kiválasztott szövegek patinás ragyogása.

Nem, nem emlétek neveket, már csak azért sem, mert illetlennek tartanám azt, hogy egyik-másikat szubjektív módon kiemeljem. Ennek az elemzése szintén másokra tartozik. Csúpan arra biztatnám a leendő olvasókat és a váradai emlékkönyv boldog tulajdonosait, hogy első mozdulatként nyissák ki a könyv utolsó oldalát és olvassák el a tartalomjegyzéket, amely impon-záns felsorolása az irástudó nagyváradiaknak az elhunyt, el-csott, deportált, megölt szerzők-től kezdve a jelenkori, ismert toll-forgatókig. A mű merész koncepciójához tartozik az, hogy a zsidó-kon kívül néhány jeles keresztény magyar író is szerepel a könyvben, ami teljesen szokatlan jelenség egy ilyen jellegű emlékkönyv oldalain. A remek meg-oldású borító lap, Fux Pál munká-ja; a címrész Rodán Istváné.

A legendás hírű, egykori Nagyvárad zsidósága rangjához méltó munka a „Tegnap Város”. Úgy vélem, hogy ezzel a maximumot mondtam.

DÁNOS MIKLÓS

A KÖNYV CÍMLAPJA

Könyv-előzetes:

A Mefkure-dosszié

— Rössel Mordecháj történelmi riportja, megjelenik a romániai zsidóság történelmi értékeinek megörökítésével foglalkozó bizottság kiadásában

Nemzedékünk tollforgatáshoz értő tagjainak szent kötelessége napirenden tartani a véskorszak problémáit, hogy tisztázzuk a véskorszak egy-egy kevésbé megvilágított eseménye mögött meghúzódó összefüggéseket.

Ilyen például a Mefkura-ügy, amely 345 ember mártírhalálának tisztázását követeli meg tőlünk. Miért haltak meg, miért nem sikerült kikötnie a hajónak Erec Jisráél partján, ahol szabad élet, a nemzeti otthon felépítésének történelmi feladata várt volna a romániai zsidó menekültekre.

Ezt a tisztázó feladatot vállalta sok év hangsúlyos munkájával Rössel Mordecháj.

1944 augusztusában, röviddel Románia felszabadulása előtt, elindult egy menekült-hajó 350 utassal a fedélzetén a konstanzi kikötőből Erec Jisráél felé. A hajót ut közben, a török felségvizeken elsüllyesztették.

A menekülők nagy többsége — szám szerint 345 ember — elpusztult, ötven megmenekült.

Ki torpedózta meg a hajót? Melyik ország hadvezetőségének lelkiismeretét terheli a szörnyű büncselekmény? Hősi halottaknak tekinthető-e a Mefkure mártírjai?

Evek óta keresi a választ ezekre a kérdésekre Rössel Mordecháj s miután megszerezte, összegyűjtötte az összes fellelhető dokumentumokat, könyvet írt a témáról, amely ennyi év után is fájó.

A szerzőnek személyes köze van a Mefkure-ügyhöz, mert annak idején tagja volt a Bré Akíva romániai mentőbizottságának és részt vett a menekülők csoportja összeállításában. Szülővárosából, Aradról husz menekült volt a hajón. Őket — valamennyiüket — Rössel Mordecháj irányította a Mefkure fedélzetére.

BENEDEK PÁL

Mi történt a hajóval? Különböző feltevések voltak és vannak forgalomban azzal kapcsolatban, hogy melyik ország tengeri ereje sülyesztette el a hajót. A multban egy könyv jelent meg a témáról, 17 évvel ez előtt egy német szerző, Jürgen Rhower könyvet írt, s azt állította, hogy a Szovjetunió haditen gerészetét terheli a felelősség. Ez zel szemben Rössel Mordecháj tézise — ezt dokumentumokkal támasztja alá —, hogy a németek sülyesztették el a hajót.

A pernek van egy izráeli, illetve a zsidó nemzeti intézményekkel összefüggő vonatkozása is. Rössel Mordecháj mélyeségesen igazságtalannak tartja, hogy a Mefkure áldozatait nem tekintik nálunk hősi halottaknak. Az év-ről-évre imétlődő ázkárakat társadalmi bizottság szervezi, s azon sem az állami szervek, sem a zsidó nemzeti intézmények képviselői nem jelennek meg.

Miért? — uti fel a kérdést a szerző és rámeti, hogy a halál-on túl is nagy igazságtalanság éri a Mefkure áldozatait, akik nem partizán-módszerekkel, de a cionista mozgalom által szervezett alijjá val indultak el, hogy meneküljenek a véskorszakból és a zsidó haza építőivé váljanak.

A könyv — amely dokumentumokat és áldozatok fényképeit is tartalmazza, részben héber, részben magyar nyelven. A tanulmány, a publicisztika és a történelmi riportázs műfaji elemei által válik átfogó értékes munkává.

A könyv előszavát Káddári Menáchem Cvi professzor a Bárllán egyetem tanára írta.

A „Mefkure-dosszié” nem kerül könyvnyom-forgalomba, csak a Nir Ecejon szövetségi faluban élő szerzőtől rendelhető meg.

Waldsee, a kies üdülőhely

lott legjobb barátunk, s mi nem ismertük fel a bohócunyában, ő se minket. Az tehát tüstént világos volt, hogy a Waldsee azonos a gázkamrás, krematóriumos Auschwitzal, de vajon tudja ezt majd a címzett is?

S egyáltalán ki legyen ez a címzett? Kinek is küldhetnénk ezt a lapot, ami nyilvánvaló csapda, de azért mégis üzenet egy elveszett hazába. Kinek címezzük, amikor minden szerettünket ugyanazokba a vagonokba tusz-kolták, amelyekbe minket, s ha munkaszolgálatos családtagjaink, barátaink élnek még valahol, azok is messzi táborokban.

Ekkor már nem is a címen tü-nődünk — ha jól tudom, nagyon kevesen írták meg a lapot, néhány javithatatlan optimista csak —, inkább azon, mi lehet a lapok-al a náció célja. Az első nyilván az volt, hogy akinek még bujkál-otthon bunkerben, erdőben vagy hamis papírokkal valakije, azt a lappal valamiképpen elárulja. A másik alkalmasint az volt, hogy ha a deportált, tudva hogy közel állója a városban már nem él, a lapot egy nemzsidó barátja címé-re küldi, arra a nemzsidóra a ha-

tóság felfigyelhesen. Célja lehetett a Waldsee lapoknak az is, hogy az akkori a pesti gettóban szinylődő zsidókat és a még magyar területen dolgoztatott munkaszolgálatosokat megnyugtassa, ne szökődössenek szét, várják be nyugodtan, míg számukra is akad vagon, hiszen semmi baj, a család Waldseeben üdül... A leg-főbb cél pedig az lehetett, hogy akárhová jutnak is el ezek a lapok, már csak a postások révén is hírül megy, s megcáfolják a nyugati „elzsidósodott” sajtó al-jas rágalmaikat, mintha a zsidókat gázba vitték volna. Ugyan! Waldseeben üdülnek.

Akik mégis megírták a lapot, azok mégis valamennyire számol-tak is mindezzel: a szövegük elő-írások maradt, másképp nem is-továbbították volna, de az alá-írással igyekeztek a valóságot kö-zölni. Ilyen neveket írtak alá. Belay (bölaj), Seker (hazugság) stb., s csak az a kérdés, hogy a címzettek értették-e ezt.

A Waldsee csapda egyik igen jellemző mellékjelensége a ma-gyar hatóságok cinkossága. A levlapokon nem volt feladási ke-reltbélyegző, érkezési sem, s per-

sze bélyeg sem. Csomagban jöt-tek azok Auschwitzból Pestre, aholis a magyar királyi posta volt szíves mindent ingyen és bér-mentve osztályozni és továbbbita-ni, még bélyegzőt sem ütve rá, amit pedig a magyar posta soha sem mulasztott el, még a tábori levlapokra is ráütötte a keletet, pedig ott biztonsági okokból nem kellett volna. A horthysta ható-ságok nemcsak a deportáláshoz adták oda csendőreiket és nehe-zen nélkülözhető vagonjaikat, ha-nem készségesen segítették ezt a megtévesztő akciót is.

Facsimilében adja Erős László a pesti OMZSA aug. 18-i körle-velét, amelyben arra kéri a Wald see levelezőlapok címzettjeit, vá-laszoljanak a szociális osztály néhány kérdésére. Nem tudni, me-lyek voltak ezek a kérdések, és kinek az utasítására érdeklődött a Magyar Zsidók Szövetsége, ta-lán van, aki tudja.

Tanulmányként talán azt szűr-hetjük le a Waldsee trükkéből, hogy a népiratok legfőbb érve ugyan valóban a gyilkol, de azért alattomos fogásaira is ügyel-nünk kell, mindig akadnak fur-fangos tanácsadók, és — mint a magyar posta előzékesysége bizo-nyítja — készséges cinkosai is.

gr. j.

Köztud-intenzive-nek telje-nemzetk-egy tolok-rendörne-követelő-állyo a h

Vámos-ezülei Ma-át a véss-a Hábor-a Nahar-kibuc me-fukat, a-szél mag-elpuszta-nak neve-jótszótar-nak) hi-társai Va-azok, ak-ból isme-magát.

1973-Haderön-lépték a-éindult A-ségét is-kiséri o-kellett n-netozlog-segíteni-látásában-Ezen is-ja is a-igyekez-ban”, a-hallatsz-cat repa-megsérti

„Emlé-felidált-meghalt-arra go-nem leh-a mási-az imén-itt van,

Rohan-ték, hog-ták, hog-mol is-akarta-hátára, meg, ho-se hallh-nem vol-tották a-Egy hó-szülei, b-kepp tu-mi vár-mondan-solygot-terctől

Átvís-szába, o-lalkozta-rudták, leg. Á-hogy fo-riületté-kását, kisérlete-ki az o-a béna-Ömaga-rekedet-semmily-kal se s-ki oly a-riülette-zása vo-már csa

ÁP-Orvosi-retet-román-széli

A tolokocsis rendőrtiszt

Köztudott, hogy rokkantjaink intenzíven sportolnak és kitűnő teljesítményekkel nem egy nemzetközi versengésen. Most egy tolokocsis fiatalember elment rendőrné és az örökös mozgást követelő pályán be is vált, megállja a helyét.

Vámos Arik 1950-ben született, szülei Magyarországon vergődtek a vérszörnyű időkben, itt Izraelben a Hahonim mozgalom tagjai és a Naharia melletti Bét Hémelek kibuc megalapítói közt voltak. A fiukat, aki ma is kitűnően beszél magyarul, az Auschwitzban elpusztult nagypapa után, Aharonnak nevezték el, de ifjú korában társotársai Arinak (oroszlanok) hívták, magyarajkú katonatársai Vámosnak, Ariknak inkább azok, akik már csak a tolokocsiból ismerik. Arik nem adja meg magát.

Első utcai sétája bizony nagy válsággal járt. Hát még a találkozás egy rokkant katonatársával, aki elmesélte neki, hogy bennasága miatt senki sem hajlandó neki szobát kiadni... De mindezt ellensúlyozta a sok jó szó, a sok segítség — és Arik kitartása.

1973 október 18-át írunk. — Haderőnk első egységei már átértékelték a csatornát. „Afrika” felé indult Arik (akkor még Ari) egy serege is, amely orvosi csoportot kísérte oda, de előbb támogatást kellett nyújtania egy másik mentőszolgálatnak, amely megrekedt, segíteni kellett a sebesültek elállításában és hátraszállításában. Ezen is túl voltak. Ari már fogja is a kommandókat kormányozni, tojokézne, mert várják „Afrikában”, amikor rettenetes dörrenés hallatszik, s az ő testét többtucat repesz járja át, közülük egy megsérti a gerincoszlopát.

„Emlékszem — meséli —, hogy felkeltettem: — Édesanyám, meghaltam! — Utána mindjárt arra gondoltam, hogy ugyan, nem lehet halott, nem így fest a másvilág, hisz ott vagy, ahol az imént, még a kommandókat is itt van, persze csak a roncsai...”

Rohannak a fiúk, biztosra vették, hogy meghalt, de aztán látták, hogy mozog a feje és mormol is valamit. Figyelmüket az okára öket, hogy ügyeljenek a hótárára, és csak később tudta meg, hogy quenge hangját megse hallhatók. Azért a segítséggel nem volt baj, gondosan elszállították a heér-sévi kórházba. — Egy hónap úgy telt el, hogy a szülei, barátai és orvosai mindenképp tudatára akarták volna adni, mi vár rá, csak nem bírták ki-mondani, ő pedig szomorúan mosolygott magában, hiszen első percitől tudta, hogy béna marad.

Átviszik a jeruzsálemi Hadaszárba, ahol remek emberek foglalkoztak vele, csak éppen nem tudták, hogyan segítsék lelki-le. Arik mosolygva meséli, hogy folyton a neki kérdést kerülgették, mint macska a forró kását, még nyulakkal folytatott kísérleteikről is beszámoltak neki az orvosok, elmesélvén, hogy a béna nyúl is él neki életet... Ő maga mindvégig csak arra törekedett, hogy ne mondjon le semmilyen kapcsolatról, a lányokkal se szakított, s mert mindenki oly odnadón szorgoskodott körülötte, neki csak egy elhatározása volt: kitartani, erősödni, — már csak szeretetei kedvéért is.

A délafrikai zsidók 1974 nyarán adoptálják a Cúhál sebesültjeit és Arik a dzsungel sűrű fáit közt találja magát. Eszébe jut, hogy a Hádassában az orvosok azt mondták a szüleinek, csoda lesz, ha felépül, de még akkor is örökre ágyhoz kötött marad. — Arik körülzárta a dzsungelben, hallja a madarakat, és arra gon-

dol, hogy a csoda megesett, az ágy is elmaradt, lám, az ő kereskedő kocsijától még e varázslatos tájakra is lehetett jutni.

Ekkor kezd munkát keresni, s egy barátja a rendőrséget említtette. Ő eleinte mosolygott az ötleten, de aztán mégis csak ajánlkozott. Krausz Dávid rendőrtábornok pozitívan értékelte az ajánlkozását, még a főparancsnokot is meggyőzte. Próbaidőre vették fel, eleinte csak adminisztratív munkával foglalkozott (amit nem nagyon kedvel), de egy év múltán véglegesítették és ott hagyta az irodai munkát, belépett a tűzserézi osztály kötelékébe. Ő lett a rendőrség első tolokocsis dolgozója. Nagy fájdalomra egyenruhát nem viselhet, — de munkája most már érdekli. A még ma is érvényben lévő angol szabályzat tiltja ugyan olyan rendőrök felvételét, akik nem tudnak lovagolni — de tolokocsiról nincs benne szó, és lovagolni se minden rendőrünk tud.

A tűzserézi osztály éppen kibővül és Arik a technikai részlegén dolgozott. Résztvet a technikai-hírszerzési rendszer kidolgozásában, a robbanóanyagok felismerésében, a tapasztalatok leleszűrésében. Az irányítók egyike lett, felvilágosító füzeteket ír a tűzserészek számára, kidolgozza a megsemmisítő gyakorlatot, a bombák semlegesítésének a módszereit, s ha valamilyen okból ki kell mennie a terepre, ő a legfűgőbb, csöppet sem zavarja, hogy tolokocsin kell odahajtanania.

Persze már előfordult, hogy résztvet egy éjszakai járban, s mikor a betörő menekült, ötletöndően ő is szerette volna utána vetni magát, de hát ilyenkor észbekap és fogaskorgatva ülve marad. Általában azonban nem zavarja a szék, örömmel végzi a munkáját.

Nyolc hónappal ezelőtt pedig meg is házasodott, feleségül vette Mirjámot, aki hivatásos turista-vezető. Tudják, hogy nem lesz könnyű dolga a toloszékes férj mellett, de vállalja. Remélhetőleg vállalja Arik további álmát, — illetve 2-3 álmát is: Arik népes családot szerezne... Ujra kezd tanulmányait is, egyike ő ama fiataljainknak, akik tolokocsiban is messzire jutnak.

(b. m.)

Alternatív energiaforrások

Ezt a nagy energiaválságot, amivel úgy tele a világ és az újságok, én vízvázokkal előre megsejtettem. Nem óhajtok botcsinálta próféta lenni, de az energiahiányt régóta érzem, szenvedem.

Garasokért mérték a benzint, amikor az én személyes testi-lelki energiaháztartásom összeomlott. Sokáig nem tudtam mi hibádzik, de útjaimon, az élet dolgaiban, mindegyre vissza kellett váltanom kisebb sebességre...

Egyik egyetemi vizsgámon — nem emlékszem milyen tantárgyból — a tanár eképpen értékelte teljesítményemet: magánál, kollégáknál, nem a tárgyi tudással van a baj, a lényegét is pedzi; ám ilyen legymatag, erőfelen, határozatlan feleletekért tőlem ugyan megkaphatja az elégséget, de véssze az észébe, a mi szakmánkból önbizalom és energia nélkül nincs siker.

Nyilván a sikerélmények elmaradása miatt, egy időben — mint annyi kallódó lélek —, én is írásra adtam a fejem. Egyik prózai kísérletemet így háritotta el a szerkesztő: magánál, uram, vitathatalanul fennforog a tehetőség; formás, magvas írás ez itt, de a gazdag életanyag legyűrte magát, úgy tűnik, nincs energiája realizálni a felvázolt szándékat.

Megrendítet, hogy a jeles szerkesztő ismét az energiát — ami nincs — hánytorgatta fel nekem.

Azóta, maradék-erőmmel, éjt nappallá téve azon fáradozom, hogy alternatív energiaforrásokat kutassak fel kopár lelki-körzeteimben. Am a mélyfűráshoz is sok energia kell — honnan vegye az ember-fia?

Egy pszichológus azt tanácsolta, bízzam magam egy szerető lényre; egy gyöngéd, szerető társ csodákat művelhet.

Nem is kellett sokat keresnem, a csoda tüstént be is következett; más ember lettem, magabiztos, életvidám. Am a szerelem is energia, szüntelen magafeszültség; nincs egyirányú áramlás, hosszú távon olyan körforgás ez, hogy aki deficitteel indul, menthetetlen vesztésként távozik.

Eredendően, vagyis genetikailag, egy életre bőségesen elegendő, biológiailag kódolt, idegen-energiává átalakítható, kereskedelmileg is hasznosítható meny-

nyiségű lelki energiaforrásokkal rendelkeztem. A mélységben, rejtetten, talán gyémánttal felérő kristályhalmazok is szunnyadtak...

Am, hiába birtokol egy ország — mondjuk — gazdag bányákat kokszosítható szénrel, buzgó olajkutakat, uránércet, ha egyéb-ként kiméletlen rablogzádkodás folyik.

Nos, az én kincseimet is meg-rabolták, széthordták; némelykor magam is pazaroltam.

1944-ben például, Felső-Sziléziában egy Monowitz-Buna nevű kies ipartelepen tartózkodtam. — Azon fáradoztam, hogy az energiahiánnyal küszködő, hadviselő Harmadik Birodalomnak műbenzint állítsak elő. A kémiai folyamat mibenlétét nem ismertem, — így kezdetben csupán a kábelhúzásnál szorgoskodtam. Az elátás enyhén szólva elégtelen volt, így nem csoda, ha Bunán egy csepp benzint sem gyártottunk, csak karbidot, ami egy közbeeső termék, de azt nem én találtam fel, csak cipeltem hónapokon keresztül púpozott talicskával. Így esett, hogy apadt erővel csontoványan neveztem bea Monowitz — Gleiwitz között megrendezett távgyaloglásra.

A történelem feljegyezte, hogy a második világháború egy bizonyos gleiwitzi epizóddal kezdődött. Akkor ezt még nem tudtam; a történések viszont elmulasztották feljegyezni azt a gleiwitzi epizódot, amit én ott megéltem, és mellyel, úgy tűnt, végére jutok nemcsak a háborúnak, de a hitvány földi létnek is. Ezt is átvészeltém, ám éppen ott tanultam meg végérvényesen azt, hogy a „szelektio kifejezés” első sorban nem természettudományos fogalom.

Hogy erőltetett menetben mennyi erőt vesztettem, hogy tífuszos lázban életnedveimből mi lobbant el és később, senyvesztő betegségben, műtőasztalon a csontokban, véloben mi senyvedt meg; minderről nehéz számvetést csinálni. Nem is vagyok köteles számotadni.

Később, szülőházamban mégis gyakran számokérték, hogy miért nem vagyok optimistább és lendületesebb. Sokszor éppen azok hiányolták nálam az életigénylést, akik a nagy vér- és energiacsapolás idején szótlán szemtanuk, néma cinkosok, vagy éppen haszonélvezők voltak.

Ez volt tehát egyik főoka, hogy elvándorlásra határoztam el magam. Bevallom, először arra gondoltam, hogy a Szamos-partról egyenesen az Egyesült Államokba költözöm; ugyebár a Szabadság-szobor, a végtelen lehetőségek... Am a követségben a csillagos lobogó alatt egy tisztviselő azzal fogadott, nem vagyok-e hal-

lasi sérült, lelkibeteg, s hogy rendelkezem-e negyvenezer dollárnyi magánvagyonnal.

Ami a hallást illeti — mondtam —, tökéletesen értem önt; a lélek, az kérem nagyon bonyolult dolog — ütöttem el a kérdés élet. Ha volna 40 ezer dollárom, mit adnának önök azért? — kérdeztem.

Dolgom végezetlen távoztam.

— Nem neked való hely az, — mondta egy barátom —, az a kegyetlen hajszra, ott egykettőre elpusztulsz. — Egy másik követség címét nyomta a kezembe.

— Ezúttal jó helyen jár — mondta nekem a kék-fehér lobogó alatt ülő tisztviselő. Az ország, amelyet itt képviselek, nem olyan, mint a többi. Amikor megalakult, önére is gondoltak, és ezt az alaptörvényben lejegyezték: ez a föld otthona a hontalanoknak; szilárd part azok számára, akik füstből, tömegsirokból kitántorogtak, menekednek az erővesztett sérülteknek...

Hüledezve hallgattam, nem árultam el, hogy egy szavát sem hiszem. Am, tüstént elhatároztam, hogy ezt az országot meg-nézem magamnak.

Igy kerültem ide.

Nincs tere itt arról szólni, hogy mit hoztam lapos poggyászsomban és mit találtam a parton. — Csupán megemlítem, hogy a házbán, ahol lakom, egyik harmadik emeleti szomszédom, K. Elemér, jóformán gyerekkori barátom. — Mostanában gyakran és indulatosan dorgál, hogy elhatalen vagyok, nem tudom érvényesíteni a jogaimat. „Ebben az országban néha az asztalra kell csapni, követelni és akkor boldogul az ember.”

Ez az Elemér egyébként a szerencse fia. A nehéz időköt a saját bevallása szerint néhány napi sárga karszalagos hólapátolással úszta meg. Csorbitatlan energiáját, duzzadt önbizalmát jelentős havi járadék is alátámasztja. Öröm látni egy ilyen fickót az én nemzedékemből is. Nincs vitám vele, csak sakkozunk kétszer hetenként. Hiába magyaraznám neki, hogy nekem nem lehet itt követélesem. Csupán azt szeretném, ha azt az alapokmányt nem hagynák porosodni, ha alkotmányként fenn lobogtatnák. Nem követelőzhet az, aki teljesen érdemtelenül és vámtmentesen elég jó minőségű, tartósnak mutakozó szabadságot kapott.

Mostanában amúgy is egészen titkos kísérletbe fogtam:

A tavaszi föld lehelletéből, sós tengeri párából, narancsvirág-párlatból, egyéb titkos anyagokból egy, csak általam ismert katalizátorral, lelkiértő és életkedvet fogok szublimálni.

Azt hiszem, jó úton járok.

(herz)

JEHUDA AMICHAJ KITÜNTETÉSE

Mint a német sajtó jelenti, a nyugatnémetországi Würzburg városa az idén Jehuda Amichajnak, a neves izraeli költőnek ítélte oda 10.000 márka iradalmi nagydíját. Jehuda Amichaj Würzburgban született 1924-ben és családjával együtt 1935-ben alijázott. Azóta Jeruzsálemben él, ahol a Héber Egyetem iradalmi tanszékének professzora.

Könyveit eddig kereken 20 nyelvre fordították le. Válogatott költeményei angol nyelven, „Amen” címmel 1979-ben az USA-ban jelentek meg, s a könyv bestsellernek bizonyult. Lapunk több ízben is közlött verseit magyar áttünetésben. Németországban eddig csak kevés versének fordítása jelent meg, de most a nagydíj odaítélése alkalmából, a würzburgi Keresztény — Zsidó Együttműködési Társulat kiadott egy brosúrát, Amichaj egyik regényének kivonatával, több versével és egy elbeszéléssel.

Gazdaságos fatányéros otthonában. Kóstolja meg a

GIONY

utánozhatatlan kabábját! „Gioni” kabábjában toasterben, grillen, vagy tepsiben józú, mintha szén-sütőn készülné. „Gionny”-féle kabábjában ünnepi étel. Felvágott és hús GIONY & RETTA Rech. Hillel Házakén 8, Tel-Aviv, tel. 656610 (Az Allenby mozi mögött) Vasárnap délután zárva FIGYELEM! — Akik összegyűjtöttek számlákat 1000 seket értékben, egy rúd Gionyszalámit kapnak ajándékba.

ÁPOLÓNŐ VÁLLAL OTTHONÁBAN

IDŐS EMBEREKÉI ÉS KRONIKUS BETEGEKET orvosi felügyelet — sok szeretet és türelem. Magyarul, románul, németül, angolul beszélünk. Tel. 583474

MÁGEN GHOM Alapítva: 1959 Nap- és villanymelegítő gyár

A Szabványintézet felügyelete alatt. Precedens nélküli akció! Napmelegítő plusz két tükrök plusz 3 méter cső plusz felszerelés és toldalékok

4200 seket, (beleértve é.t.a.)

4 egyenlő részletben

MÁGEN GHOM

Gyártótelep: Bét Jám, Hahonim utca 53, Ipari negyed, tel. 589-090, Megrendelések este 7 óra után: 888-810. A napmelegítő és a tükrök a Szabványintézet felügyelete alatt készülnek.

• ÜZLET • ÜDÜLES • TURISZTIKA • ROKONLATOGATÁS

Bármilyen utazási tervével forduljon bizalommal

CITOUR

UTAZÁSI IRODA Tel-Aviv, Brenner 2 (Allenby-sarok) Tel. 28-59-59, 28-17-55 (Szerdán délután zárva)

Beszélnék magyarul

MOSKOVITS ORTOPÉD MUHLEY 30 évi gyakorlattal

Különleges sérvkötők (megoldja a legnehezebb eseteket operáció nélkül). Ortopéd fűzők, cipő-betétek, támiharisnyák, stb.

T.A. TSERNICHOVSKI 1 (Allenby-sarok). Tel. 281693. Fiókok: Natanja, rech. Smilansky 13 (passzázs), telefon 053-38967. — Petách Tikva, rechov Chájim Ozer 30. — Rechovot, rechov Herzl 187.

Leszállított áru repülő-utazások

EUROPA * AMERIKA TÁVOLKELET — CANAANTOURS

Tel-Aviv, Ben-Jehuda 113. Tel. 229125 — 238229. Mi többet adunk a jegyért. Beszélünk magyarul.

1981.VII.17 5

KRAUSZ NÁFTALI:

A hazaárulással és kémkedéssel vádolt rabbi

EGYÜTT TANULT
„AZ ANGYALLAL”

Amikor visszatért, hogy Mezericsben maradjon, elmesélte neki a mágid, hogy mestere, a Báál Sém-Tov annakidején megjövendölte neki: egyszer majd eljön reb Báruch fia, el is megy tőle, vissza is tér hozzá. Néki, a mágidnak, ekkor kell majd föl-felnie előtte, mily nagy feladatra rendeltetett a lelke, s hogy életutja során támogatni fogja őt a Báál Sém-Tov, mert úján veszeljek leleskednek, ámde végülis minden jóra fordul.

Snéur Zálmán megindították a hallottak, s elhatározta, hogy sorsát a fiatal chászid mozgalom sorsához köti. Itt széles látóhatár nyílt meg előtte: tanulótársként a mágid saját fiát, rabbi Avráhámot jelölte ki számára, akít „angyalnak” hívták, s mesélik, hogy őt Snéur Zálmán napi három órán át Talmudra tanította, az „angyal” pedig ugyancsak három órán keresztül chászidizmusra és kabalára oktatta. Az is a meséhez tartozik, hogy Snéur Zálmán titokban mindig visszaigazította az órát, hogy az „angyal” kapott lecke tovább tartson...

Másfél évet töltött Mezericsben — feleségével megállapodott volt, hogy ennyit tölthet házon kívül —, s ezenközben összehátrádkozott a mágid jóbarátjaival, köztük a horodoki Menáchem Mendellel és másokkal, akik nagyon megszerették, baráti körükbe fogadták, felismerve lelki nagyságát és rendkívüli képességeit.

A másfél év elteltével haza tért, kisideig otthon maradt, de azután megint visszament Mezericsre, ezúttal három évre, egészen a nagy mágid elhunytáig. Mesélik, hogy második meziricsi útján betért Koric városában a híres reb Pinchászhoz, aki szeretettel tartóztatta, s azt ígerte neki, hogy ha marad tanítványként, megtanítja a madarak és növények beszédére, valamint más titkos tanokra is, de Snéur Zálmán azt felelte neki, hogy amit néki tudnia kell, azt Mezericsben sajátíthatja el a legjobban.

Mikor aztán Mezericsbe érkezett, megmondotta neki a mágid: Reb Pinchász a madarak nyelvére akart téged oktatni, én majd a lélek utjaira tanítalak.

Később aztán, amikor rabbi Snéur Zálmán egy erdőn hajtott át a kisonokájával, s körülötte madarak csiviteltek, a rabbi odafülett, s azt mondta a kisonokának, hogy a madarak is beszélgetnek, megvan a maguk nyelve, akinek jó a hallása, jó a felfogása, meg is értheti a beszédüket...

SULCHAN ÁRUHOT
SZERKESZT

Amikor Snéur Zálmán 25 éves lett, a mágid megbizta egy Sulchán Áruhot szerkesztésével, hogy azok a zsidó emberek, akik kenyérkeresetük után járva nem érnek rá a Talmud tengerében halászni, hogy a parancsolatok lényegére bukkanjanak, azok a könyvből készen találjanak meg mindent a parancsolatokkal kapcsolatban. A mágid nagyon szerette, édes fiának te-

III.

kintette, „Zálmenyú Litvák” becéneven szólította, a mágid környezete pedig rabbi-ként tisztelte. Egyébként ténylegesen is rabbi, mágidja volt szülővárosának, Lioznának, 30 éven át, míg csak 1801-ben Liádji városába nem költözött. Mikor azonban a mezericsi mágid elhunyt, őrá nehezedett a chászid közösség vezetésének terhe, s attól fogva élet-története egybefonódik a mozgalomával, amely majd egykoron bevilágítja Izrael mennyboltját, legkivált Kelet-Európában, de az egész zsidó világban is. Ekkor ő már a mozgalom elismert vezetője volt, s hogy a további fejleményeket megérthessük, meg kell ismerkednünk a háttérrel, amana napok eseményeivel.

A HÁTTÉR

A chászid mozgalom megerősödése és ugyanakkor ellenzésének a háttérre megértéséhez meg kell ismerkednünk a kor eseményeivel, mert ezek képezték a gyökereket mindannak, ami ama sorsdöntő években a zsidó világban történt. Amikor elbeszélésünk zajlik, igen siralmas volt a kelet- és középeurópai zsidóság helyzete. Ekkor hervadtak le azok a reménykedések, melyeket az álmissások, Sábtaji Cvi s Jákob Frank keltettek a zsidó tömegekben, s a családott emberek közelállottak a kétségbeeséshez.

E helyzet következtében a zsidó közösségek szellemi vezetői legfőbb feladatuknak azt tartották, hogy megfékezzenek minden új mozgalmat, óvják a meglévő, a Sulchán Áruhot sáncái közt és a Hálachá négyolny terében bariadózzák el magukat. Elméletben ez a felfogás helyes volt, de egyre nehezebbé vált a meglévő értékek megóvása és az erődítmény megvédése, nehezek voltak az idők.

A FENNHÉJÁZÓ
TANULT EMBEREK

Mint nehez időkben mindig, ezúttal is élesen kidomborodott a különböző néprétegek szembenállása. Egyfelől állott a gazdagok vezető rétege, mely a tanult Tóraértőkre támaszkodott, a másik oldalon pedig a szegény nép, az egyszerű „ámeho”, a többnyire frásztudatlanok tömegei, akik túlnyomó többsége odaadón teljesítette a parancsolatokat, de hányvartott sorsában, megélhetési nehézségei közenette Tórárt nem tanulhatott, olvkor még az imádság szavait sem értette.

Ez indította meg a torzsalkodásokat a rabbi, a nagy jesivák vezetői és fegyverhordozóik között egyrészt, az egyszerű nép között másrészt, amely nemcsak az ellenséges, zsidógyűlölő kormányzat nyomásától szenvedett, hanem attól is, hogy tulajdon testvérei is lenézéssel, szinte megvetéssel tekintettek le rájuk, mert tudásuk vagy vagyonuk, — esetleg mindkettő —, fennhéjázóvá tette őket.

Az idők során a tanulási módszer — kivált Litvániában — a vita kedvéért folytatott vitát hozta előtérbe; egyre kevésbé tartották fontosnak a szívbéli istentiszteletet, vagyis az imát, s egyre ritkábban mondogatták a zsolnárokat, amit pusztán időfecsérlés-

nek tekintettek, pedig az egyszerű nép nagyon szerette őket. — Mind mélyebb lett a két réteg közötti szakadék. Mi több, miután az álmissások kora keserves tapasztalatokkal zárult és súlyos áldozatokat követelt meg a zsidóságtól, egyre többen zárkóztak el a kabala-tanulástól, s gyánakodva, megvetőleg tekintettek azokra, akik az isteni Tan titkai-ban búvárodkodtak.

Ez előtt a háttér előtt jelent hát meg a Báál Sém-Tov, aki egyébként sok „titkos cádik” kiltartó munkáját folytatta, s aki most „mintegy feltámasztotta a porladó csoportokat”. Nem hiába ábrázolják a chászid írásművek beteges állapotként Izrael népe akkori helyzetét, mert a nép valóban mély kábulatban szendergett, a Báál Sém-Tov megjelenése az orvos feltűnté volt, aki az utolsó pillanatban menti meg a beteget.

AKINEK FONTOS
AZ EGYSZERŰ NÉP

Nem célunk, még csak általános vonalokban sem kifejezni itt azt a mélyszántó ideológiát, ami a chászidikus mozgalom alapjait szolgált és szolgál ma is. — Hogy megértsük az elbeszélésünk hőse körül lezajlott események háttérét, előrebocsátjuk azt, hogy a Báál-Sém-tov célja az volt, hogy egyszerű, jámbor zsidókat, akik különböző okokból, — többnyire nem saját hibájukból —, maradtak le a Tóra-tanulástól, felelelje az „Izrael, véled büszkélkedem” rangjára. Nem mintha Isten őriz, lebecsülte volna a Tóra-tanulást, hanem azt tanította, hogy az egyszerű zsidóember is, akinek nem volt alkalma tanulni, lehet derék zsidó, ha örömmel teljesíti a parancsolatokat, tehetségéhez képest jótékonyko-

dik és úgy szereti zsidó felebarátját, mint önmagát. Ezzel a Báál Sém-Tov csak a tanult emberek „monopóliumát” vette tagadásba, azokét, akik az „Am hááreceket”, s tanulatlanokat semmibe vették, még gyűlöltek is, ellentétben az istenfellelemmel és Tóra-szeretettel kapcsolatos Izrael-szeretet minden alapelvvel.

A Báál Sém-Tov arra oktatta híveit, hogy örömmel szolgálják az Urat, osszák meg mindenüket, s őszintén higgyenek abban, amit bölcsenink úgy fejeznek ki, hogy „A cádik kimondja — Isten megvalósítja”. Nem meglepő, hogy ezek az elvek, amelyek éppoly egyszerűek és érthetők voltak, mint amilyen szívélyes volt az elveket közlő hang, vonzótták a tömegeket, s ezek hamarosan özönlenni kezdte a Báál Sém-Tovhoz, és legkiválóbb tanítványaihoz, akik az ő elhunytá után szerteszóródtak és lángra lobbantották az új mozgalom sustergő paraszát. A „chászid” fogalom, ami már a Talmudban is előfordul a jótett jelentésében, s azokról szól, akik az előírásokon is túlmenően igyekeznek a jót megcselekedni, most újabb értelmet is nyert, és igen sokan érezték úgy, hogy ott a helyük a chászidizmus lobogója alatt.

A zsenge mozgalom azonban már a kezdet kezdetén erőteljes ellenállásba is ütközött. Elsősorban a tanultak részéről, akik gyanakodva szemlélték, mert olyan újítást láttak benne, ami csökkent a tanulás értékét, egyenlővé teszi a „kicsiket” a „nagyokkal”, az éjjel-nappal a Tanban búvárodkodó az írástudatlannal, akiről az „Ávot” traktátusban az áll, hogy „az ám-háárec nem lehet az igazi jámbor”. Ezzel az elvi ellentétessel párhuzamosan a hitközségek vezetői elvetették úgy a chászidok prédikálta „egyenlőségésdít”, mint a cádik „személyi kultuszát”, aki csodákat művel és megváltja bajuktól a hozzá fordulókat...

(Folytatjuk)

DAN DALMAT:

Irka-firka

— Miért nem irtál az utóbbi időkben? — kérdezte egy tisztelőm.

— Azért, mert éreztem, hogy az én kis tréfáim nem tudják felvenni a versenyt mulatságosság tekintetében a politikai pártok választási propaganda közleményeivel!...

★
A Kreml alaposan téved, ha azt hiszi, hogy holmi orosz-szír közös hadgyakorlattal elvonhatja Izrael népeinek figyelmét a koalíciós alkudozásokról.

★
Életművészet.
— Mondd, hogy tudtok kijönni a 4000 sekeles fizetésedből?
— Roppant egyszerűen, úgy, hogy minden hónapban keresek hozzá még 4000 sekelit...

★
Iksz barátom a minap így jellemezte egy lengeerkölcsü párizsi hölgyismerősét:
— Az az euroszaája...

★
Irak szuverén joga, hogy nem kedveli Izraelt. De akkor legalább tegye ezt atombomba nélkül!...

★
Érdekes, de nem emlékszem, hogy Pesten akár egyszer is azt mondták volna egy vegyesházasságból származó illetőre, hogy „félmagyar”. Mindig azt mondták rá, hogy „félzsidó”!

★
Karrierizmus.
Van, aki munkálkodni szeret, de van aki csak „mankál”-kodni...

★
Párbeszéd.
— Mit gondol, a biztonsági megfontolásokon kívül volt más célja is a kormányznak az iraki atomkóhoz lebombázásával?
— Igen! Kárpótolni akarták a lakosságot kosárlabda válogatottunk rossz szerepléséért az Európa Bajnokságon...

★
Ha Magyarországon készítenének manapság pikáns filmeket, volna egy jó filmcím a számunkra. Ime: „S máról holnapra...”

Az izraeli választások marxista elemzése: A gazdagok minden erőfeszítése ellenére sem sikerült a szocialistákat uralomra juttatni, mert a proletáriátus egy emberként kiállt a kapitalisták mellett...

★
Ha lesz egy kis időm, kalandos bűnügyi történetet fogok írni a serdülő ifjuság számára. A címe már megvan: „Ráv-nicáv Iv-cán mivcája”.

★
Párbeszéd:
— Uruguayban már évtizedek óta ismerik a kazettás tévét.
— Hát ezt meg honnan veszi?
— Na hallja, hiszen még a fővárosukat is úgy hívják, hogy Monte video!...

★
A híres Monroe-elv így hangzik: „Amerika az amerikaiaké!” Vajon mikor fogja egy merész politikai kiellenent, hogy: „Európa az európaiaké!”

★
Van akinek az elvtelenség az elve.

★
Kírvó példa az emberi halátlanságra:
Az izraeli légierő katonái életüket kockáztatva elpusztították a Bagdad melletti atomkóhoz. Azóta már eltelt jó néhány hét, de még egyetlen köszönő levél sem érkezett az iraki környezetvédelmi szervezetektől!...

★
A választási hadjárat legnagyobb talánya: Végül is kire adta áldását Baba-Szali, a netivoti szent?...

★
Kosárlabdában és fociban már Európához tartozunk, vajon mikor fogunk odatartozni kulturában?!

SZALON MURJÁN
melltartók és tűzők
(azelőtt a dizengoffi Magda szalonban dolgozott), most Rech. Modiin 69/a, Rámát Gán, telefon 786033

BOCSÁNATKÉRÉS

Közétehattünk volna bocsánatkérést.

Valami ilyesmit: Az idén nem tartunk szezonvégi kiárúsítást. Ez egyszerű és kényelmes lehetne. (Mit lehet tenni, ha a Dorina kötöttárúit elkapkodják a legjobb üzletek polcairól az országban és külföldön?)

A Dorina azonban nem mond le egyszerűen a hosszú évek hagyományáról.

Az Ön kiszolgálására, Asszonyom, aki ért hozzá, az idén is lehetővé tesszük, hogy álomszép nyara legyen. A Dorina kötött-holmijai, alacsony áron és nagyszerű minőségben. Mint rendesen.

Jöjjon hozzánk:

A DORINA NAGY NYÁRI KIARUSITÁSA

Rámát-Gán, rch. Ábá Hillé! 25, rch. Bialik sarok: csakis július 19 és 31 között.

Reggel 8 és este 8 között.

Autóbuszok: 60, 61, 66, 63, 67, 68, 20, 22, 51.

DORINA

DORINA, ÁLOMSZÉP NYÁR

HELYETT

CSILLINGELŐ CSENGŐK

A múlt nyár közepén kezdődött az egész ügy. Este, tizenegy óra tájt, vendégeim elköszöntek, összerámoltam és dudolva elmosogattam. Jóleső érzéssel körülnéztem a tiszta lakásban. Azután bementem a fürdőszobába rendbetenni magam. Miután kényelmesen végignyújtottam ágyamban, s be akartam kapcsolni a rádiót, hogy meghallgassam az egy óras híreket, finom, halk csengést hallottam. Figyelve, felültem ágyamban. Csend lett, a csilingelés megszűnt. El akartam oltani az éjjeliszekrény lámpáját, a kezem megállt a levegőben, mert a csengés megismétlődött. Kezembe vettem egy könyvet, de egyetlen szót sem értettem az olvasottakból. Fáradt voltam és kimerült, végül mégis csak sikerült elaludnom. Rég elmosdott, guerekkorombeli képek jöttek vissza álomban: Tél van, hópehelyek szállingóznak az ólmos szürke égboltról. A fenuőfákat fehér hóiaakaró fedi. szarkák keringenek a fejem felett, vérsztjólon kárognak. Apám báránybőr bundába burkol, ölbe vesz és a szánba helyez. Anyám forró téglát tesz lábaim alá, Andris, a szolgálk, rásuhint ostorával Cigány nevű lovunkra és a szép fekete parina, sok csenővel a nyakán megindul. A szán siklik a vastag hótakarón.

— Asszonyom, itt komoly bajok vannak, ami hosszadalmas kezelést igényel. Kétszer hetenként villany-kezelésre kell jönnie és pontosan követni utasításaimat. Minden este lefekvés előtt, hideg vízben kell tussolnia. En nem vagyok híve a pasztilláknak, de ebben az esetben erős altatói őrök elő.

— Az est beálltával megkezdtem othomi kezelésem. Magamra engedtem a jéghideg vizet. A testem liláskék lett. Bőröm libabőrössé vált. Fogaim hideglelősen vacogtak. Néhány egész télen tartott. De pontosan követtem az orvos utasításait.

Közben barátaim kezdtek elhanyagolni, olykor felhívtak, telefonon érdeklődni hogylétem feől. En váltig állítottam, hogy teljesen rendbe jöttem, de azért hiába hívagattam őket, mindenki egyöntetűen válaszolt:

— Eligérkezünk ide, vagy oda. — Sokára jöttem csak rá, miért mondták le meghívásaimat.

Egyik jó barátómmal találkoztam, hogylétem iránt érdeklődött.

— Már el is felejtettem azokat a csengetéseket — mondtam —, vidám, jókedvű vagyok, úgy mint régen. Mostani orvosom teljesen kigyógyított. Igaz, a kis spórolt pénzem majdnem ráment, de mit számít a pénz, fő az egészség.

— Végtelenül örülök — így a barátó —, tudod milyen rosszak az emberek, már nem is csengőről beszéltek, azt híresztelték, hogy éjjelkor templomi rézharangok szólalnak meg a lakásokban. Ujjával a homlokára mutatott.

Este megszólalt a telefon, egykori kedves ismerősöm különböző érveket és kifogásokat sorolt fel, amikkel igazolni igyekezett távolmaradását. Ugy tettem, mintha mindent elhinnék neki. Végül megkérdezte, mikor találkozhatnánk? Hirtelen, mint derült égből a villám, megszólaltak a csengők. A lábamból kiment az erő, arcomból kiszaladt a vér, kezemből kiesett a kagyló.

Petach Tikván lakik egyik anyai barátómmal, Etelka néni, akit elhanyagoltam az utóbbi időben. Elhatároztam, elutazom hozzá és elpanaszolom neki a bajaimat.

— Drága gyermekem, kár, hogy nem szóltál előbb — válaszolta a kedves néni — utaz el Meronba, rabbi Simon bár Jocháj sirjához. Meqlásd, onnan egészségesen térsz haza.

Megszólaltak a csengők. Kibugítottam az ágyból, gyorsan bevettem két idegcsülapítót. De a csilingelés nem maradt abba. Tanácstalanul ültem az ágy szélén, éreztem megerednek a könnyeim.

Gyönyörű tavaszi reggel indultam. Már dél felé járt az idő, amikor Meronba érkeztem. Magányosan ballagtam a hosszú úton a szent sirok felé. Magas, középkorú férfi csatlakozott hozzám.

— Köszönetet jöttem mondani a rabbi sirjához — mondta új ismerősöm —, legnagyobb elkésereidésben ide jöttem segítségét kérni.

— Megkapta?

— Meg, — válaszolta boldog arckifejezéssel — feleségem, huszonöt éven keresztül csendes asszony volt, halkszavú, finom modorú. Egyik reggel felébredék és azzal kezdte, hogy ő nem hajlandó nekem ebédet főzni. Ha nem, hát nem, mit tehetek? Majd eszünk hideget, válaszoltam. De ez semmi. Karattyolni kezdett furcsa madárhangon. Délután, amikor hazajöttem a munkából, már nem karattyolt, hanem ugatott. Pontosan úgy, mint egy kutya. Uगतott reggel, ugatott délután, ugatott este. Orvostól, orvoshoz vittem. Semmi nem volt drága, sem orvos, sem orvosságok. De segítség nem volt sehol. Amikor már minden reményem megszűnt, azt tanácsolta egy rokonom, jöjjenek el rabbi Simon Bár Jocháj sirjához. Imádkoztam, kényneve kértem a szent rabbi segítségét.

Késő este érkeztem haza. Feleségem változatlanul ugatott, ugatott vég nélkül. Könyörögtem neki, fejezze be. Nem is hallotta, amit mondtam. Erre olyan dühbe gurultam, megragadtam és ijtelgelni kezdtem. Könyörület nélkül. Ahol értem. Utána azt hittem, beleőrülök. Mit is tettem? Hisz életemben először emeltem nőre kezét.

Mit ad Isten, reggel felébredék, az asszony nincs az ágyban. Ijedten végigrohantam a lakásban, bemegyek a konyhába, és nem hiszek a szememnek. Feleségem csinosan felöltözve, az asztal szépen megterítve, vidáman, mosolygósan, mint régen. Hozzámentem, megcsókoltam és azóta minden rendben van.

A szent sirnál gyergyút gyújtottam, elmondtam az összes imákat, amiket kívülről ismerem és könyörögtem gyógyulásomért.

Esteledett, amikor hazaérkeztem. Fáradtan kimerültem. Enni sem volt kedvem, lefeküdtem, hamar el is aludtam. Reggel vidáman, jókedvűen ébredtem. Felhúztam a rollókat, kinyitottam az ablakokat. Enyhe déli szél fújdogált, a függönyök hullámszerűen kezdtek. Be akartam csukni az ablakokat, de először lenéztem a keribe, hogy van-e valami nyílt virág, amit levághatnék?

Ekkor megszólaltak a csengők. Csilingeltek, hosszan, kitarótán. Fejemet a hang irányába fordítottam. Mit látnak szemeim?

A jobboldali sikun egyik napmelegítőjének a drótja leszakadt. Rengeteg, apró, hajszálvékony, fényes szál lóg ki belőle. Ahogy a szél fújja ezeket, a mellé erősített vascsőöphöz verődnek és ez okozza a csilingelést.

Megkönnyebbültem, felszabadultan, hangosan felnevettem. szívem megtelt hálával a nagy tanaita iránt, aki megszabadított orvosoktól, orvosságoktól, félelemtől. Es néhány — idejében elmaradt — barátótl.

AZKARAK IDEJÉN

A sárga sátor

VISSZAPILLANTÓ TÜKÖR

Irta: BENEDEK PAL

Hajnalba érkezünk a békéscsabai gettóba, amely a téglagyárban volt. Elhelyeztek bennünk két egy hatalmas téglaszáritó épületben. A mamám pokrócokból ágyat vetet nekünk, Pista öcsém el is aludt azonnal, én csak mimeltem az alvást, mert barátom, Kroó Pali azt javasolta, hogy induljunk mielőbb felfedező útra. Tizenhárom éves gyerekek voltunk, ami azt jelenti, hogy kapiskáltuk kiszolgáltatott helyzetünket, de a deportálás kalandos elemei fontosabbnak tünnek számunkra.

FÜLELTÜNK IS

Sok ismerőssel találkoztunk, sőt én a rokonaimmal is. Köztük legalább húsz velem egykorú, vagy majdnem egykorú fiú és lány — másodunokatestvéreim. Kicsit beszélgettünk, de Kroó Pali sürgetett, menjünk tovább. Jó messzire elcsavarogtunk. Ismerem az anyámat, nem akartam, hogy aggódjon. A délelőtti folyamán kétszer is visszamentem szálláshelyünkre, s megnyugtattam, minden a legnagyobb rendben van, csak nézelődünk. Azt nem mondtam, hogy fülelünk is. Azt igyekeztünk megtudni, mit beszélnek egymás között a felöltözött, hová megyünk a csabai gettóból. Mert az nyilvánvaló volt, hogy ez csak átmeneti állomás, innen tovább visznek majd bennünket.

Aznap volt egy szenzációja is a gettónak. A battonyai neológ rabbi véletlenül beleséft a latrinába. Erről beszélgettek szélteben-hosszában és megfigyeltem, hogy egyrészt mulatságosnak, másrészt elkésertőnek érezték az emberek az esetet. Akkor még azt se tudtam, mi a latrina. Azonnal odamentünk és úgy bámultuk, mint borjú az újkaput. Rettentés látvány volt. Később — a többi lágerekben — megszoktam, akkor elriaszott.

Aztán mentünk tovább. Eljuttunk egy sátorig, amelyet acél-szürke ponyvából csináltak, de mindenki úgy hívta, „a sárga sátor”. A gyulai kórház elmeosztályának zsidó betegek laktak benne. Fogalmam sem volt, miért hívják sárga sátornak. Csak évek múlva, a lágerekből hazatérve, olvasmányok alapján világosodott meg számomra, hogy az ifodalomban sárgaháznak nevezik az elmeógyógyintézetet, valami hagyomány alapján. Egyszer valahol sárgára pingáltak, s így rögződött az emberek képzeletvilágában.

VONZOTT, MINT A MÁGNES

Szerettünk volna közelebb menni, de Kroó Pali is, én is féltünk a betegektől. Ugyanakkor mágnesként vonzott bennünket a sárga ház. Engem különösen. Volt rá okom, ugyanis eszembe jutott, hogy a gyulai elmeógyógyintézetben él egy földink, egy tótkomlósi beteg, akiről apám gyakran mesélt.

Ujhelyi Pulinak hívták és érdekesebb mesefigura volt az emlékezetemben, mint a Mackó Muki, a Dugó Dani és Huckleberry Finn — együttvéve. Nem csak azért, mert egy helyen születünk, hanem betegségének jellege miatt el sősorban.

Élt-halt a vasutért, illetve a menetrendért. Állandóan azt tanulmányozta, sőt végül meg is tanulta kívülről. Tudta a csatlakozásokat, meg azt is, hogy két vonat

ékezésé és indulása közt menni a várakozási idő. Végül elborult az elméje és zárt intézeti kezelésre szorult. Családja idónként meglátogatta, így közvetve az apám is hallott néha felőle. Most elmondtam sebtében Kroó Palinak a történetet — ő nem tudott róla, mert bevándorlók voltak Tótkomlóson, ahová Szegedről érkeztek —, s felkeltettem az érdeklődését. Elhatároztuk, hogy meglátogatjuk Ujhelyi Pulit. De másnapra halasztottuk a látogatást.

Este elmondtam anyunak a tervehet. Nem tiltotta meg, sőt néhány újabb adattal egészítette ki információimat. Gyerekkorából emlékezett Pulira, aki okos fiú volt, de kicsit zavaros. Ugy lát-szik a kukac benne mocorgott már akkor is az agyában — így mondta, jól megjegyeztem.

SZOMORU BETEGEK

Másnap megközelítettük a sárga sátor. A betegek ki-be jártak az ajtaján és nagyon szomorúak voltak. Mi azt reméltük, hogy lesz közöttük, aki Napoleonnak van öltözve, vagy fazék lesz a fején ciliander helyett — ilyesmit nem láttunk. Ezek ugyanis deportált elmebetegek voltak.

Ujhelyi Pulit nem kellett keresnünk, a sátorajtó mellett ült, azonnal ráismertünk. Olyan volt, mint a komlósi fivéreim. Könyvet lapozott. „A menetrend!” — sugtam Kroó Palinak, de hamar kiderült, hogy tévedtem. Egy német nyelvű regény volt a kezében. A menetrendet a zsebében tartotta.

Összeszedtem minden bátorságomat, odaléptem és bemutatkoztam. Ugy viselkedtem, mint ha ismerenék egymást. Apám, nagybátyáim után érdeklődött, anyámnak kézcsokot küldött. Aztán azt kérdezte, el tudám-e intézni, hogy kikerüljön innen. A tótkom-

lósiakkal szeretett volna együtt lenni.

Később én is szóhoz jutottam. — Valamit szeretnék kérdezni Puli bácsitól. Ugy tudom, járatos, tetszik lenni a menetrendben.

— Mi érdekel, fiam? — Egy külföldi nagyvárost szerettem volna mondani, de olyan izgatott voltam, hogy nem jutott eszembe semmi. Nagynehezen kinyögtem:

— Hogyan lehetne innen eljutni a leggyorsabban Budapestre? — Ugy mondtá a választ, mint a vízfolyás. Három, vagy négy vonatot említett, aztán hozzátette:

— De hogy lehetne aztán Pestről tovább jutni, ez a nagy kérdés.

— Hová? — kérdeztem megzavarodottan.

— Az mindegy. Csak minél messzebb. El innen!

Megsimogatta a fejemet, aztán Kroó Paliét is. Azt kérte, látogassuk meg máskor is. Megígértük, szolgálatkészen.

— Már holnap! — hogy biztos legyen a dolog. Holnap meglátogatjuk megint Puli bácsit...

Titokban azt reméltem, hogy megismerjük majd általa a többi betegeket is. És megtudjuk, igaz-e, amit másoktól hallottunk, hogy a gettózársról szóló rendelet megjelenése napján a gyulai elme-kórház orvosai és ápoló személyzete azonnal belső gettót csinált és elkülönítette azokat a zsidó ápolottakat, akik évek óta ott éltek, a gondjaira bízva. Mire volt jó ez a nagy sietség?

Másnap hiába kerestük Puli bácsit és a sárga sátor. Elvitték a gyulai kórház betegeit. Ez volt a legelső transzport, amely elhagyta a békéscsabai téglagyár területét. Auschwitzba szállították őket. Ez volt Ujhelyi Puli életének leghosszabb utazása. Biztos kitekintett az állomásokra a vagonablakból és ellenőrizte, hogy pontos-e a menetrend.

NOAM BÁT-SEVA (WOHL KATALIN) „Az asztal” című nyugatnémet tévé-film egyik szerepében

A ZSIDÓ KUTYA

Irta: SZABÓ MAGDA

A kutya árulta el nekik, hogy elkéstek.

Még be se fordultak a zsákutcába, amelynek legvégén, szemben az utca bejáratával, lezárva és összekötve a köz két párhuzamos épületsorát, az orvos háza állt, már hallották a vonítást. Idevalóságok voltak mind a ketten, első emlékeik a gyerekkorból szinte kivétel nélkül állatokhoz kapcsolódtak, csikókhoz, tehenekhez, háziorzók ebekhez. Ismerték ezt a hangot, ezt a nyújtott, semmi máshoz nem hasonlítható jelzést a halálnak. Megtorpantak, egymásra néztek. Szirma káromkodott, aztán futni kezdtek az orvos háza felé.

A kapu, mint mindig nyitva állt. Mikor a kutya észrevette őket, elmozdult a verandaajtótól, amely előtt nyílt, feléjük rohant a kerten át, s hogy elérte a belépőket, újra elkezdte a panaszkodást, de most másképpen, mélyebben. Megint értették, mit akar közölni: most azt üvölti, lehet, hogy tévedett az imént, amikor azt érezte, odabenn mindennek vége, talán lehet még segíteni azokon, akik a házban annyira halgatnak, ők emberek, okosak, hatalmasak, nyissanak ajtókat, mentse meg őket. Antal megveregette a kuvasz fejét, az nyöszörgött, elhúzódott, mint akinek fáj már a gyöngédség is.

A lakásajtó zárva volt, ahogy először nekiveselkedtek, érezték, hogy nem lehet egyikőnyen betörni. A kutya ott állt mellettük, gerincén felborzolódott a szőr, mereven feltartott nyakkal figyelt. Pillóga nélküli sárga tekintetét, amely azt leste, mikor tudnak már behatolni, unszoló vinnogás kísérte. Antal is, Szirma is ismerte ezt a házat és ezt a kutyát, tudták, hogy rendelési időben láncra kell tartani, mert nem enged belépni senkit, aki idegen. Most szinte beszélt, azt mondta, hatoljanak be, gyorsan, gyorsan. Szirma nem bábált sokegig, belelőtt a zárba, aztán leverte a kilincset, a kutya elugrott mellőlük a dörmésre, az udvar végéig futott, ott nyítt tovább. Szirma úgy dolgozott a puskatussal, mintha elevent ütne. A bitang istent a vénembernek, ha megpucoltak előlük; tegnap kellett volna értük jönniük, még az éjjel. Két zsidójuk van, azokkal se tudnak elszámolni.

Az öreg csakugyan kijátszotta őket, halott volt. A rendelőjében találtak rá, az íróasztalára borulva; olyan volt, mintha önmaga betege volna, aki hirtelen rosszul lett, s előrebukott fejével várja, hogy egy orvos megrázza, azt mondja neki, hogy átmeneti gyengeség, lélegzelen mélyeket, el fog műlni. Az öregasszony a hálóban volt, ágyban feküdt, hálójában, éjszakára vetkőzve, a szeme csukva, mintha csak alud-

na, mellette a paplanon, ahogy kiejtette a kezéből, valami könyv. Vén szajha, micsoda arany élete volt; mikor már nem volt szabad cselédet tartaniok, a férje maga segítette neki mosni, takarítani, az pucolta a csirkét férfi léte, tojtatta haláláig. Antal úgy tudta, mintha itt lett volna, milyen volt ebben a házban a tegnapi este. Ezek megvacsoráztak, a banya lefeküdt, elkezdett olvasni, aztán valaki hitvány a falból felzörgette az embert, mintha a hasa fájna, és receptért jött volna, elárulta nekik, amit valamelyik gyalázatos fecsegőtől hallott, hogy ma viszik el őket, a vénember meg bejött, azt mondta a vénasszonynak, ad neki valami port vagy mit, hogy erősebb legyen másnapra vagy szomban, vagy jobban nőjön a haja, a vénasszony lenyelte, még meg is köszönte, aztán felfordult, világos ez, különben hogy volna ágyban, és miért volna mellette a könyv. Az ember nem kezd el olvasni, mikor éppen megöli magát.

Nem volt tennivalójuk, nem várta őket sem ellenkezés, sem ellenállás, az sem, amire a legjobban készültek, hogy sirni fognak a zsidók, könyörögni, a vénasszony rosszul lesz, az öreg leterdepel elbük, imára kulcsolja a kezét, ők meg játszanak egy kicsit, szórakoznak. Most mit kezdjenek két hullával?

Szirma olyan dühös volt, hogy alig tudta kivenni a konyakot a kredencből. Ha nem is érintkezett velük, eleget tudott az orvosokról, régen készült már erre a találkozásra. Évek óta sejtette, hogy kémek, az asszony is az volt, kém. Bemenni minden házba, emelgetni a fazekak tetejét, firtatni, mit ettek reggelire, kinél mi lesz vacsorára, megjegyzéseket tenni, hogy mindig krumpli van meg tészta, sose spenót — milyen ügyes volt, mikor a közellátás ellen lázított. Ugyan mi a fenének érdekelhetette az orozokat vagy kiket, akiknek kémkedett, hogy mekkorák az ablakok, mert azokat is egyre csak méregette, centivel. Ica sirt dühében, hogy így megszegyenítette, és kihuzigálta a szalmát is; mindenütt kihuzigálta, ahol az ablaklyukban szalmát lett. Akkor, gyerekkorában, még nem fogta fel ennek a jelentőségét, most igen. Függöny

nincsen; ha szalma sincs az ablakban, lehet vigan jelezni a fényvel. Akárkinek. Még repülőnek is.

Most meglátta az orvos hegedűjét, és észbe jutott a tanító, aki elég vén volt már, mikor elvitte innen, a határán a sorkötelezettségnek, de akit azért sikerült eltávolítani a falból. Az volt itt a büntárs, az járt a vénember kezére.

Az orvos csak füttyentett, az meg nem állt engedni neki, a nyavalyás. „Kihívom a gyerekeket, a városi bátyámat, az fogorvos.” „Hívjad, lelkem, megköszönjük.” Hát nem a nyakukra hoztak egy pecért, aki a szájukba nézett, hát nem kirángatta az a bitang a zápfogát? Ma is hiya. És nem be kellett jönniük mindig ide, ha szegbe léptek, kaszába, a tanító az orvos szoldjában volt, zavarta őket tüstént a rendelőbe, kintoztatta, pucoltatta a nyomorult lábukat, az orvos meg vágott, kötözött, nagy gyönyörűséggel, jó is volt rajtuk ártatlankon gyakorlatozni. Mintha meg nem gyógyult volna mindenki magától is, ha meg nem, akkor rosszul lett a vére, az olyan meg minek éljen, azért nem kár.

„Nincsen nektek semmitek ebben az iskolában. Nekem már nem kell a bogárgyűjteményem, sem az ásványok, nektek adom. A szertárnak.” „Be jól teszed, nagyon megköszönjük. Szirma majd átszalad érte, erős fiu.” „Csináljunk olvasókört. Zenekört. Akarod, hogy hegedüljen a gyerekeknek március tizenötödikén? Tudok szép honvéddalkokat. Vagy vigyem át a gramofont?” „Te csak ne cipelj semmit, lelkem. Majd Szirma érte megy, elhozza a gramofont, a hegedűt. Szirma erős fiu. Bár az esze volna akkora, mint az ereje.”

Felkapta a hegedűt, nekicsapta a falnak. A fája betörött, a húrja nem szakadt el, ettől, különös módon, olyan indulatba jött, hogy szinte beleszédült. Antal csak nézte, hogy marcangolja szét azt a pár hitvány hegedűhúrt, és nem tudta, hogy Szirmának most ezek az orvos újjai, amelyek honvédnótákat játszottak, és ezek jelképezik az iskolai ünnepélyeken áradó zenét is.

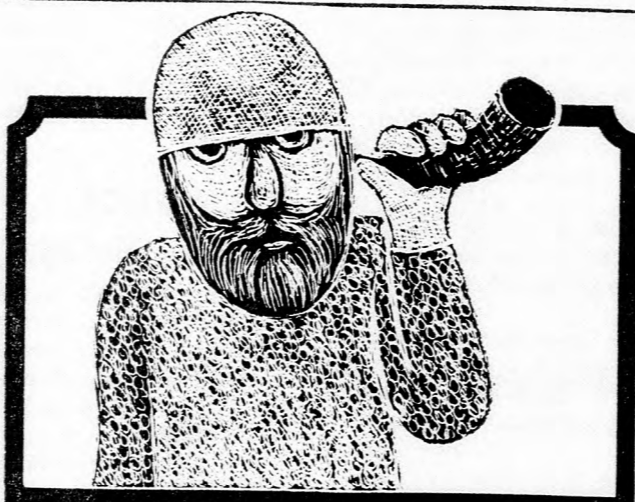
egyáltalán minden zenezót. A muzsika valamiképpen mindig felháborította Szirmát, olyan érzéseket keltett benne, amelyeknek nem tudott nevet adni, de amelyek megalázták, és ocsmány szavakra ingerelték.

Papírt az íróasztalon találtak. Antal megírta a jegyzőkönyvet. Házkutatást is tartottak, de valahogy nem igazi lendülettel; az orvos és a felesége elevenen kellett volna ehhez a hecchez, így nem volt igazán érdekes beletúrni a vénasszony szekrényébe, szét-hajigálni a bugyikat, vagy kiszórni az orvos steril műszereit, nem volt rá reakció, ellenállás. Antal a leadót kereste, de nem volt, másik rádiót se találtak, ezen nagyon csodálkozott, mert ők úgy gondolták, biztosan van az orvoséknak több rádiójuk is, nemcsak az az egy, amit látszólag beszovalgattak, amikor be kellett adni a zsidó készülékeket. Ha pénzük volt vagy ékszerük, eláshatták, mert a lakásban, az orvosnál és a fiókokban alig volt pénz, és ékszer se lettek többet, mint amit a vénasszony magán viselt. Nyilván a kertben van minden. Most nincs idejük felásni.

Megitták a konyakot, szedelőködtek. Szirma úgy képzelte, ha majd elviszik ezeket itt, utolsó mozdulata az lesz a lakásban, hogy benyul a vitrinbe, kiemel valami különleges tárgyat, nézgeti, mintha tetszenék neki, s megvárja, míg felajánlják, vigye el, és pislognak rá, reménykedve, mert hátha ez lesz a szabadulás ára. Nem lehetett játszani,

HITACHDUT DLÉJ HUNGÁRIA

PETACH TIKVA
Töltsön egy kellemes napot — Leichternek éljével! — Julius 22-én, szerdán reggel 7 óráig — a tel-avivi Habima színházról, 7.30-tól a rámad-gáni Ramá mozitól, 7.30-kor Petach Tikván, az 51-es szert végállomásától utazunk légkondícionált modern turista-autóbuszon, a nyar legkiválóbb kirándulására: Zichron Jákob, Haifa, Akko, Lochámé Hagezáot (múzeum), Naharla (2 óra fürdőssel), Ros Hánikrá (függővasút) — Mindezt egy nap alatt 150 sekelet. Az elővétel folyik. Számozott ülőhelyek. Ne várjon az utolsó percig! Elővétel: Alija könyvtár, Petach Tikva, Mohliver u. 11. (csak délelőtt 9-12-ig), tel. 912755; Tel Avivban: Leichter Eli szívesen látja önt az Alija magyar szívesében, Allenby 48, tel. 656221. Kérjük figyeljék a napokat és az órákat. Kizárólag vasárnap, kedde délelőtt 10.30-12.00, hétfő, szerda, délután 16.00-17.30! Ne várjon az utolsó napig. Aki előbb jön, — előbb túl.

NAGYOTHALLÓKNAK!

- * Szemüvegben elrejtett hallókészülékek
- * Segédeszközök a televízió és telefon hallgatására
- * Fülhallgatók méret után
- * Gould szárazelemek dupla időtartamuk

EHUD LÉV-RÁM és DÁVID NESER vezetése alatt
AUDIOMEDIC, Tel Aviv, Frishman 69, tel. 225223
AUDIOPHONE, Haifa, rch. Jeruzsálem 6, tel. 66018

nem volt partner, az ellenállás hiánya felszülttette tett, mint egy megkezdett és félbeszakított ölelés.

Mikor kiléptek, Szirma hunyorgott, mintha hirtelen fény érte volna a szemét, erősebb sugárzás, mint amit a látás elbírt. A kutya hangja felverte a környéket, a ház eleje, a köz nem volt már üres. Asszonyok, agastyánok és gyermekek néztek az orvos házat, fiatal férfi, Szirmán és Antalon kívül már nem volt a faluban. A köz néma volt, nem beszélt senki.

— Oszlojunk! — mondta Antal a verandalépcsőről. — Nincs csoportosulás.

A kutya nyítt. Az emberek nem moccantak.

— Nem láttak még döglött zsidót? — kérdezte Szirma. — Meg lehet nézni.

Azok kinn csak álltak. Valaki köhögött, mélyről, fulladozva. — „Hinnie — gondolta Antal elcsodálkozva —, most aztán nincsen orvos a faluban.”

— Mozsás, nem hallják?

Álltak, mint a süketek. Szirma lekapta a puskáját, akkor a tömeg nekilökölt. Mintha valami lát hatatlan inga végére lett volna felfüggesztve, mindenki ellendült a közből. „Sokat ittam” — gondolta Antal, aki sose bírta jól az italt, s megtámaszkodott a verandajátóban. A kutya nyítt.

Szirma oldalra nézett, habozott. Pattintott a kutyának, az nem odament, hanem odakúsított hozzá, hason, mintha elvesztette volna mind a négy lábát, és lázas, száraz orrát befúrta Szirma tenyerébe. Szirma valami megha-

tározhatalant érzett, valami újat, diadalmasat.

— Mi a fene lesz ezzel? — kérdezte Antal.

Szirma nem válaszolt.

— Ki éteti? Nagy állat ez, sokat eszik.

A kutya reszketett.

Szirma döntött. Olyan jónak és hatalmasnak érezte magát, mint egy isten. Megfogta a kutya nyakörvét, rábogarozott egy spárgát. — Antal elismeréssel nézte, egy kis irigységgel is. Szép kuvasz ez, fiatal, erős, lám, Szirma megtartja. Neki bezeg mindig csak olyan vacak kutyája volt. Ez fajkutyája.

Elindultak, azaz hogy csak Antal, mert a kutya nem mozdult, Szirma hiába húzta. Gerincén megint felborzolódott a szőr, elszakította a spárgát, visszafutott a verandaajtóig, és újra üvöltött. Bemenni nem mer, csak a küszöbig, égnek tartotta az orrát és sirt. Szirma utánaszaladt, Antal hámulva nézte. Szirma sose ment senki után, lány után sem, és sose becézett senkit, most megpróbált szót érteni az állattal. — Meg is simogatta. A kutya le-sunyta a fejét.

Szija kerestek, azt erősítették a kutya örvére, hogy ne tudja eltérni. Az állat most már morgott, megmutatta a fogát.

— Megmar! — mondta Antal — Hagyd békén!

Szirma összeharapta a száját, ráhúzott a kutyára. Az felvonta Antal, aki sose bírta jól az italt, s megtámaszkodott a verandajátóban. A kutya nyítt.

— Nem kellesz te ennek — mondta Antal. — Zsidó kutya ez. Halld? Zsidó kutya.

Szirma elveresedett. Nem egyszerűen, lassan, mintha cseppenként szállt volna fejébe a vér. Elindult a veranda felé. A kuvasz nehezen halt meg, mert fiatal volt, egészséges, és Szirma ügyetlenül bánt a puskával, többször rá kellett lönie. Nem nézett vissza, amikor végre kilépett a kapun, katonásan ment, majdnem kielégülten. A köz olyan üres volt, mintha nem is laktak benne ember. Antal megállt a sarkon, kihányta a konyakot. Míg a falnak dőlt, éppen a háznak látott. A lépcső piros volt, a zsidó kutya fehér, a verandajátó zöld.

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉRE!

Áron fizessék be a hónap sejtén. A kiadói hivatal az esedékes összeget ezen az

1981 július 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE 97.50 sekel értéktöbblettel

A BNÉ BRIT REND JESAJAHU PRESS PAHOLY NÖVÉRI KÖRE

a Páholy székházában, Jeruzsálem, Rch. Keren Hájeszod 3, július 29-én, szerdán délután 5 órakor

TEADÉLUTANT

rendez, amelyre külön meghívókat nem küldünk. Vendégeket szívesen látnak a háziasszonyok: Berohn Emma, Hirsch Lili, Kovács Magda és Szela Ráchel. Előadó: A forgalmi rendőrség országos parancsnoka:

Smuel Bogler ezredes: „MINDENNAPI ÉLETÜNK”.

A HÉTEN AZ ARUKESZLETBŐL.

SZEKRÉNYEK

4 ajtós — kétemeletes 4400 sekel
dupla ágyak matraccai 2500 sekel

„SEM” butor, Bugrasov 26, a pincében, Tel: 03-280493.

AGAM ORJU

AGAM • MIFALÉ MATECHET B. M.,

KERES

ESZTERGÁLYOST

felelősségteljes munkára.

JÓ FELTÉTELEK A MEGFELELŐ SZEMÉLYNEK.

Részletek és találkozás megbeszélésre

P. O. B. 10105, Mifrac Haifa, telefon: 04-720321 — 729165/6

SZOMBATI SÁNDOR HOLLYWOODI LEVELE:

AMIRŐL VOLTAKÉPPEN SZÓ VAN

Számos esztendőnek, sok tapasztalatnak, gondolatnak kellett beérnie ahhoz, hogy egy hőesezés brüsszeli éjszakán rájöjjenek valami lényegre. Ugy tettem, mint a mesterdetektív, aki töprengései közepe, mintha világvilágította volna be meditatív sötét tájait, egyszerűen homlokára csap és felkiált: „Hát persze, hogy ő a tettes! Hogyan lehetett, hogy nem jöttem rá előbb?”

Nem régen történt, alig néhány hónapja és azóta úgy tűnik, mintha megtaláltam volna a kulcsot, talán a legfontosabbat, amelynek segítségével, a lélek rejtett zárait ki tudom nyitni. Lejt légyen a kérdéses lélek műltbeli vagy jelenlegi, költött, vagy valóságos, mindegy. Felfedezésem röviden így foglalható össze: minden szerelmemben, sőt barátságban is, az a döntő, hogy kinek mire van szüksége.

★

Hányszor kérdezi önmagától az ember, amikor két lábszál egyáltalán nem összeillő parnert összehorogtat, nagy szerelmemben lát: hát ez mit lát ebben a nőben? Vagy: mi a csudát fedeztet fel abban a férfiban? A válasz egyszerű: neki erre van szüksége, senki másra. A vonzalom lehet testi: az illető a másikban látta meg azt a szerelmi társat, aki maradéktalanul kielégíti, boldoggá teszi. Lehet szellemi: ilyen emberrel akarja éltetni magát, meglepte azt az intellektuális kiegészítőt, akivel mindig tud majd beszélgetni, akivel sohasem unatkozik majd. És van olyan, aki szűlőt keres... apát, anyát. Más pedig gyereket, becéznie, féltetnie, kisdédet, akinek életéért felelős, akiről tudomásom szerint eddig esett szó: a nagy emberek életjáról. Az emberiség egyszerűen tudomásul vette, hogy a lényeg az alkotók mellett, — a néhány nőgyűlölő, aglegényen kívül. — ha Oscar Wildera és egy néhány hozzá hasonló gondolk, más kizáró okot is látok persze, — a zenik oldalán ott volt az asszony, aki nélkül sokminden nem született volna meg — és itt nem csak a gyerekekre gondolok.

Hányszor kérdezi önmagától az ember, amikor két lábszál egyáltalán nem összeillő parnert összehorogtat, nagy szerelmemben lát: hát ez mit lát ebben a nőben? Vagy: mi a csudát fedeztet fel abban a férfiban? A válasz egyszerű: neki erre van szüksége, senki másra. A vonzalom lehet testi: az illető a másikban látta meg azt a szerelmi társat, aki maradéktalanul kielégíti, boldoggá teszi. Lehet szellemi: ilyen emberrel akarja éltetni magát, meglepte azt az intellektuális kiegészítőt, akivel mindig tud majd beszélgetni, akivel sohasem unatkozik majd. És van olyan, aki szűlőt keres... apát, anyát. Más pedig gyereket, becéznie, féltetnie, kisdédet, akinek életéért felelős, akiről tudomásom szerint eddig esett szó: a nagy emberek életjáról. Az emberiség egyszerűen tudomásul vette, hogy a lényeg az alkotók mellett, — a néhány nőgyűlölő, aglegényen kívül. — ha Oscar Wildera és egy néhány hozzá hasonló gondolk, más kizáró okot is látok persze, — a zenik oldalán ott volt az asszony, aki nélkül sokminden nem született volna meg — és itt nem csak a gyerekekre gondolok.

Az utóbbi kategóriával nem kívánok foglalkozni, hiszen mindenki ismeri a naplopó „feleségeit” — férjüket, vagy a luxusdíszeket, akik új életüket idős uraknak eladták, hogy az munkátlan, kényelmes, henyélő életet biztosítsanak számukra. A halhatatlan Tristan Bernard mondotta az ilyen fajta gyerekekről: „A munkát nem az ember számára találják ki. A bizonyíték rá az, hogy fáraszt.”

★

„Az ellenszolgálat” című legutóbbi írásomban azoknak a nőknek dicséretét akartam zengeni, akikről tudomásom szerint eddig esett szó: a nagy emberek életjáról. Az emberiség egyszerűen tudomásul vette, hogy a lényeg az alkotók mellett, — a néhány nőgyűlölő, aglegényen kívül. — ha Oscar Wildera és egy néhány hozzá hasonló gondolk, más kizáró okot is látok persze, — a zenik oldalán ott volt az asszony, aki nélkül sokminden nem született volna meg — és itt nem csak a gyerekekre gondolok.

„MAGDA”
fogászati laboratórium
Protézisok sürgős javítása
fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25% engedmény
TEL-AVIV BALFOUR 21

Hajlandó lennék egy pofa sört fizetni ama olvasómnak, aki műveletlenségemre rápírtana és a világ bármely táján megmutatná nekem azt a szobrot, amelyen, a nagy alkotó mögött, — már nem is beszélék arról, hogy mellette! — ott láthatjuk az asszonyt. A szereit, gondos nőt, aki a maga elvont meditációiban lebegő művésznél, tudósok tányér levest, csésze kávé, vagy vajaskenyeret nyújt. Aki testével védi az ellenséges külvilág durvaságait, követelesei, anyagiassága ellen.

Aki voltaképpen lehetővé tette azt, hogy a szeretett férj zavartalanul dolgozzék életművéen.

★

Ezeknek a csodálatos nőknek nem pénzés férjre volt szükségük, nem is szépfiúra, megkevesébe társadalmi sikereket kereső társra. Lemondtak az esetleges könnyű életről, a szép házról, ékszeréről, gyakori társas összejövetelekről, — a futilitások nem érdekelték őket.

Aki kellett nekik, az a szemlélő művész, a szórakozott professzor, a kicsit ügyetlen, tehetetlen értelmiségi volt. Őt választják egy élet tartamára.

Ki nem mulatott még a szórakozott professzorral szóló vicceken? Az anyagot a valóság szolgáltatta. Olyanok ezek a tréfák, hogy nem is lehetett őket ki találni. A tanár úr, aki két külföldi cipőben jelenik meg a teremben, aki az egyetem portájától megkérdezi: vajon jön-e éppen, vagy megy-e? Aki saját fűrdősöbáját autóbussznak nézi, és a zihanyba kapaszkodik, nehogy elenessék...

A tanár úr csakaszókat, nevetésváltozatokat művel, de nem azért, mert buta, hanem azért, mert szórakozott. Nem arra gondol, amit csinál. Másutt van. A maga világában, nem abban, amelyben a közönséges halandók járnak, kelnek, dolgoznak. Az angolok találták a szórakozottságra a legtalálóbb kifejezést: absent-minded, mondják, gondolatban távol való.

Van nekem egy ifjúkori barátom, aki annyira szórakozott, hogy ha nem volna boldog házass, azt lehetne mondani rá: azt sem tudja, fiú-e vagy lány? A minap telefonon megkérdeztem tőle: „Mityukám, hogy vagy?” Mire

hallhatóan a feleségéhez fordult: „Evikém, a Szombati azt kérdezi tőlem, hogy vagyok. Hát hogy vagyok?”

Mityuka nem tudja, fogalma sincs róla, milyen az egészségi állapota, mint rendeződik anyagi élete, mennyi részletet kell ahhoz fizetni, hogy a ház, amelyben lakik, az ő tulajdonát képezze. De kérdezzük csak görög költészetéről, francia rendhagyó igékről, Celan verseiről, vagy Maupassant mondatfűzéséről, csodálatos előadást tart a témáról, — azomonnten. Elettidegen, — lehetne róla megállapítani: Lebensfremd; a szót a németek találták ki, abból fordították magyarra, de nem csak a mi nyelvünkre.

Ilyen élettidegen ember volt Einstein Albert is, akinek szórakozottságáról legendákat meséltek, ilyen szórakozott professzor volt Füsti Milán, de Karinthy Frigyes ugyancsak, habár az utóbbiak Weizmann Intézet előadó- és kutató-termeihez vezet, vagy a Negev mezőgazdasági telepének modern csodáihoz, vagy hogy megizleli a Kneszet padsoraiból az izraeli demokráciát. Nem ez, és nem a Via Dolorosa múltja keltette fel az érdeklődését.

★

Irving Wallace, számos nagypéldányszámú regény írója azt állítja, hogy Einstein, mikor megkérdezték tőle, mit ad feleségének a sok szolgálatért cserébe, elkomorodott arccal azt felelte: „Megértésemet”. Arca, gondolom azért komorodott el, mert azelőtt fél sem öltött benne a kérdés. A tény, hogy Löwenthal Elsa, a néző mindenellátta, öltözködéséről is gondoskodott, teljesen természetes valaminek tűnhetett előtte, amiért voltaképpen nem jár ellenszolgálat. Azonkívül, hogy Einsteinnak hívják, a relativitás atyjával töltheti el életét, mi más fiziséget is remélhetne?

Róna Béla felesége is büszkén gondolt arra, hogy férje, gyerekeknek apja a zsenialis festő, — Füsti Milán felesége sem kéri többet életjáról, mint azt, hogy dolgozzék, írja királydrámáit, regényeit, — „A feleségem története” c. regénye világsiker volt! — és főleg misztikus éjszakákkal, fátylakkal, és szellemekkel telített költeményeit.

★

Nem azt akarom bizonyítani, hogy ezek az asszonyok nem voltak hús-vér nők, nem voltak olyan érzékenyek, szerelmesek, mint minden más, telivér, fiatal asszony. Azt sem állítom, hogy a tény, hogy valaki művész, vagy tudóseber, egyszerűen aszkétává teszi. Van számos példa arra, hogy a művész egyáltalán ágyban, párnák között is mesternek bizonyul. (Talán Pablo Picasso erre a legkézenfekvőbb bizonyíték.)

Amit mondani akarok, az az, hogy a művészek, írók, tudósok az élet egy másik területén élnek, s az asszonyok, akik ilyen emberhez kötik életüket, jóelőre tudják, hogy élettársuk számára a szellem mindig fontosabb lesz, mint a test, egy mondat eleganciája előbbrevaló a szép öltözetnél, a vászonra vitt szülő sárgaszöld színe többet számít majd számukra, mint a gyümölcs, amelyet megesznek.

Ezek az „igaz asszonyok”, akikről már a Zoltáros is azt kérdezte, hogy hol lehet rájuk találni?

Mivelhogy becsebbek ők az igazgyöngyöknél...

LONDONI JEGYZETEK

Részletek az angol «Radio Times»

Izrael-riportjából

GAZA HETVENÖT EZER ARABJA MUNKÁBA INDUL...

Írta: ERDŐHAZI HUGÓ

Moira Paterson, a BBC folyóiratának, a Radio Times-nek a munkatársa nemrég Izraelben járt. A brit televízió háromrészes riportzában tárgyalta Izrael „problémáit”, s most a lap a riportot. A demokratikus zsidó állam — ő, meglepetés — jobban foglalkoztatja Anglia sajtóját, rádióját, televízióját, mint mondjuk El Salvador, Argentína. Chile elnyomó rendszerei, Délafrika 20 millió feketéjének újkori rabizoltsága, Perzsia vallási ámokfutói, Irák háborúi és a libanoni keresztényülözések.

Kövessük hát a Radio Times cikke nyomán az újságírónt Izraelben. Az ember azt gondolná, hogy első útja a jeruzsálemi Héber Egyetem, vagy a rehovoti Weizmann Intézet előadó- és kutató-termeihez vezet, vagy a Negev mezőgazdasági telepének modern csodáihoz, vagy hogy megizleli a Kneszet padsoraiból az izraeli demokráciát. Nem ez, és nem a Via Dolorosa múltja keltette fel az érdeklődését.

Még alig derengett, amikor riporterünk megérkezett Gáza tere. A környező utcákból árnyak mozogtak a tér fel. Gáza arab munkásai gyülekeztek, reggel 4 órakor, vasárnap hajnalán. — Autóbussok sora várta Gáza mellesait. Moira Paterson feljegyezte egyikének vallomását: „Természetesen mi nem szeretjük ezt. Szegény ember vagyok, tizenegy gyermekkel. Élnünk kell.” Plasztik szatyorban egy hétre elégséges élelmet visznek magukkal. Észak-Izraelbe tartanak és péntekre, muzulmán sábat előestjére érkeznek vissza. Moira tovább áll és jegyezi: „Idősebb fiam Amerikában tanul, orvos lesz”. A fiatalabb mellette állt, Ásdodba készült. „Ásdod nincsen messze, — minden nap hazajöhet.” Arra is felhívják Paterson asszony figyelmét, hogy jobb lenne Szauidi-Arábiában dolgozni, ott jobban fizetik a kétketi munkát. A fiatalok odatartanak. Az öregek, az apák maradjanak itt.”

Rendőráutó szírnéja rikolt, a gép gyorsan száguld a téren át, eltűnik. Öt óra. Az autóbussok megteleknek. Zsufoltak. Gigantikus tömeghullámszám után indulnak el

a zsúfolt járatok. Hetvenötezer gázai polgár távozott Izraelbe, dolgozni. Az állam minden sarkába jut belőlük, jegyzi meg krónikásunk. Hat órakor a tér üres.

★

Moira Paterson szerint bármilyen történék is a gázai sávval, a Camp David-i egyezmény autonómia-tervének következményeként, a terület gazdaságilag Izraelhez tartozik. Gáza munkásai Izrael munkásai: „Gastarbeiterek”, állapítja meg nem minden cinikus szándék nélkül. Azt is megtudjuk, hogy Gázát a katonai hatóság és az IKHWAN, a Muzulmán Testvériség közösen kormányozzák. A PFSz képviselője a városban rejtőzik, erről a munkások nem tesznek említést a jegyzetelő újságíróknak.

Gáza szomszédságában van — folytatja Moira Paterson — Dzszebélia, a „menekültek tábora” már 1948 óta. 1969-ben látogattam meg Dzszebéliát, nem sokat változott. Még mindig a lehangoló, sárból vert válygkunyhók, hullámlemez tetőkkel. Pár televízióantenna a házakon... — jeleníti a brit riporter. Az Egyesült Nemzetek Segélykijáratjának, az UNRWK-nak gépkocsivezetője, ez alkalommal a BBC csoport sofőrje, Muhammad a tábor lakója. Mint Dzszebélia népessége, Muhammad is Áskelon közelségében fekvő faluból való. Mesél a narszercsödőről, ami apja tulajdona volt. De nem emlékszik semmire a múltból. Ketten az interjuvat közüli igyekeznek leírni a zsidó hadsereg 1948-as bombázásait. Végre valami realitás lopózkodik az elfogult beszámolóba: „De ha jól megnézem a két elbeszélőt, rájössz, olyan fiatalok, hogy nem tapasztalhatták az 1948-as eseményeket...”

A riporter kitér arra, hogy mindenütt gyermekek szaladgálnak és ellepik az utakat, mint a „Jegyek”, „tén li kesze!” — adja nekem pénzt, sürgőten köszöntenek. A táborban izraeli katonák kézilabdáznak, napfürdőznek. A nők eláruháik, ez a békeség nem állandó. Pár nappal előtte lerom-

boltak egy házat, gyanítva, hogy ott terroristát rejtegettek.

★

Milyen képekkel illusztrálja riportját Moira Paterson? Dzszebélia, az UNRWA menekülttábor hársorai a gázai sáv horizontján sorakoznak. Gáza utcaja következik „tönkrement sikátorokkal”. Csillagok üvegáza a sivatag közepén. Sami Hillburg burgonyát és virágokat ültet a sivatagban, a Netzer Hazzami település házai előtt... A „megszállt” területeken Begin hasonló településeket szervez, állapítja meg Moira Paterson a gázai beszámoló után. Majd Amnon Rubinstein, a Sinuj párt vezetőjének képét látjuk és olvassuk nyilatkozatát. „A demilitarizált Nyugati Partvidék életbevágóan fontos számunkra. De mi nem esünk kétségbe, ha közeledés jön létre Izrael és a palesztinok között...” Dedi Zuckert, a „Béke most” mozgalom alapítóját mutatja a felvétel két zubonyban, aki ezt állítja: „Az 1978-ban útjára eresztett mozgalom lényeges eredményeket mutat. Szádat elnök utadja meg, hogy változás lehetséges...” Dedi Zucker azt is kihangsúlyozta, hogy az izraeli nép többsége pragmatikus. Ha valóban reális alkalom mutatkozik, megragadják a lehetőségeket...

Azt hiszem, hogy a jeles újságíró, a Radio Times munkatársa sokkal szabadabban mozoghat Gázában, Dzszebéliában, Netzer Hazzamiban és beszélgethetett minden vesély nélkül Amnon Rubinsteinnel, Dedi Zuckerrel, mint mondjuk, ha Szauidi-Arábia, vagy Irák, Szíria dikta turaiból törekedett volna „nyomozó” világgépet vetíteni a BBC képernyőjére.

Gázáról minden áldott vasárnap hajnalán hetvenötezer arab munkás kap munkát Izrael egész területén. Angliában a munkanélküliek száma lassan megközelíti — Cambridge egyeteme gazdasági tudósai jóváindulására — a három milliót. Gáza hetvenöt ezer munkása nem munkanélküli. Sőt, az a gyanúm, hogy az izraeli szakszervezetek védelmét, munkásvédelmét is élvezik.

Moira Paterson riportjának gázai beszámolója ezért okozott nekem szomorúságot. Gyászoltam a hagyományos angol „fair-play” emlékeit. Mert manapság a tradicionális brit fair-play magatartása határozatlan nem vonatkozik Izraelre. Szeretném, ha Miss Paterson ellátogatna a damaszki zsidó negyed halálos félelemben élő páriái közé Dzszebélia után. — Mert kívánnám, hogy Szíria szűkítő aggodásban élő zsidói olyan szabadon ébredhetnének, mint ahogyan a derengő hajnal köszönti a munkába induló hetvenöt ezer gázai polgárt...

★

EPILOGUS

Nagybritannia magyar-zsidó származású főrabiját, dr. Immanuel Jakobovitsot bárói ranggal tüntette ki II. Erzsébet királynő. Az első főrabbi, aki megműködése idején jutott a nemesi kinevezéshez.

Az Új Kelet Szerkesztősége és olvasótábor szerettel gratulál Sir Immanuel Jakobovitsnak... És a londoni munkatárs...

SPECIÁLIS Galilee Tours
KIRÁNDULÁS AZ ORSZÁG MINDEN RÉSZÉBE
7 NAP 145 \$
Hűtött autóbusszok
idegenvezető kíséretében.
Indulás minden vasárnap Tel-Avivból
hétfőn Haifáról
kedden Kirját Smonáról
szerdán Tibériásról
Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap Jeruzsálemből
TIJULÉ HAGILIL
Tel-Aviv — 03-221372, 225817, 230651
Haifa — 04-522958
Jeruzsálem — 02-246858, 246859, 246141
Kirját Smona — 067-49035
Tibériás — 067-20330, 20550, 22660

KÜLDJÖN VÁMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVÁNYT MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK
A júniusi (6. sz.) listára feladott megrendeléseket július 10-ikén kiosztották Magyarországon. A júliusi (7. számú) listát, augusztu közepén történő kiosztásra július 28-ikán zárjuk.
Megrendelőhelyek:
HAIFA: HAKOHEN UR megrendeléseket elfogad a HOH helyiségében, Pevsner 2. naponta (péntek kivételével), d.e. 9—11-ig. Tel. 667435. Lakás tel.: 88824.
JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár. Jávea utca 2. Tel. 02-233369. Üzleti órák: 9—1-ig és 4—6-ig. Kedden délután zárva. — TUZEX bonok is kaphatók.
TEL-AVIV: Hadash könyvtár. Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számnál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszakítás nélkül. Pénteken déli 1 óráig. Levelezés kizárólag: EGGED MIRIAM, 62160 Tel Aviv P.O.B. 26116
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA. Sírpolások is befizethetők a budapesti zsidó temetőben
TUZEX áfandékhonok kaphatók
Csehszlovákiába való küldésre

ADÁS-VÉTEL

VILLANYBOROTVAK - javító szolgálat és árusítás... JOLANDA mindent vesz... VIKTOR vesz televíziókat... JEHOSIA vesz órákat... VESZUNK régi bútorok, friziderek... MODERN PAROKAK leleltésben... HERZI vesz bútorokat... TESZUNK varrógépeket... BOYLER amellett villanyszámlák... ELIPI HANUMICHE vesz bútorok... VENNÉK orosz vagy német zongor... TESZUNK román bluzokat... ELADÓ Zorla zongora... VARDÁ Dizenéző 154 ruhák... TESZK tört aranyat és ezüstékszereket... SIBARI G.S.R. cupe 1400-ak... KEVSEBB mint fél tonna francia... ELADÓ Karmel kina szőnyeg... AKALMILAG eladó két hangszóró... LAKÁS KERESNEK lakásokat és házakat... PAMAT HANASZIN 3 szobás étkező... ELADÓ Cholon Kiját Sáréban... LUKUSLAKÁS turistáknak... PETACH-TIKVAN a Rothschildon... PAMAT-GAN központjában... CIFTAJIMRAN (Givát Rámbám) két szobás... ELSERELNEM háromszobás kislátogat... ELADÓ a Derech Hancáchonon... IDOS hölgy lakásának egy szobát... NÓTE SÁRATEN esendes helyen két szobás... REGBA-DIRAN keres nyugdíjas férfit... ELADÓ Rámát-Gán központjában... ELADÓ szoba Choloban...

KÜLÖNFÉLE

A ZUCKERMANN fogászati laboratórium... RAFF friziderteljes otthonban... ZEEV Kádák románczósa... HAMAVRIK nagytakarítás... MAGI-CLEAN otthonban tisztít... MAGDA fogászati laboratórium... MOST AKTUALIS szilikonnai... SZELA féregirtás... HAVIBAI elmaradása... HAZASPÁR keresünk amerikai... ELVALJALJA idős/heteg férfi... NIRA jóval kártyából... SAMUELOV hallókészülék... Kikár Dizenéző mellett... ELADÓ Karmel kina szőnyeg... AKALMILAG eladó két hangszóró... LAKÁS KERESNEK lakásokat és házakat... PAMAT HANASZIN 3 szobás étkező... ELADÓ Cholon Kiját Sáréban... LUKUSLAKÁS turistáknak... PETACH-TIKVAN a Rothschildon... PAMAT-GAN központjában... CIFTAJIMRAN (Givát Rámbám) két szobás... ELSERELNEM háromszobás kislátogat... ELADÓ a Derech Hancáchonon... IDOS hölgy lakásának egy szobát... NÓTE SÁRATEN esendes helyen két szobás... REGBA-DIRAN keres nyugdíjas férfit... ELADÓ Rámát-Gán központjában... ELADÓ szoba Choloban...

HÁZASSÁG

FORDULJANAK bizalommal Rika Scherf... EGYEDULLO 37 éves férfi... ROMANAI akadémius... HAVIBAI elmaradása... HAZASPÁR keresünk amerikai... ELVALJALJA idős/heteg férfi... NIRA jóval kártyából... SAMUELOV hallókészülék... Kikár Dizenéző mellett... ELADÓ Karmel kina szőnyeg... AKALMILAG eladó két hangszóró... LAKÁS KERESNEK lakásokat és házakat... PAMAT HANASZIN 3 szobás étkező... ELADÓ Cholon Kiját Sáréban... LUKUSLAKÁS turistáknak... PETACH-TIKVAN a Rothschildon... PAMAT-GAN központjában... CIFTAJIMRAN (Givát Rámbám) két szobás... ELSERELNEM háromszobás kislátogat... ELADÓ a Derech Hancáchonon... IDOS hölgy lakásának egy szobát... NÓTE SÁRATEN esendes helyen két szobás... REGBA-DIRAN keres nyugdíjas férfit... ELADÓ Rámát-Gán központjában... ELADÓ szoba Choloban...

ÁLLÁS

GRÖKET keressünk váltott műszakba... OVODÁS gyermek mellé... BNE-PRÁKÉAN németül beszélő... APOLONET keressünk ügyhöz... ANYM mellé éttelelő... TANCOSNO hosszas szerződésre... IDOS férfi németül beszélő... GYAEORLOTT gyártási... HELEN export kőbűző... IDOS házaspár komoly... JÓ KÁNTOR az élelmiszer... KERESNEK kisgyermek... KERESNEK Bát-Jámban... KOMOLY eladót... FOGORVOSY laboratórium... TEL-AVIVI fogorvosi... MODELL-VARRÓGÉPEK... HEBERIL beszélő... CHOLONI ipari üzem... HERZLIA Pituachban... KERESNEK német géprónót... KERESNEK szabásokat... A TEL-AVIVI Táchnán... SZERETETT ÉDESANYÁM... BRAUN LAJOSNÉ szül. Baumann Hainal... Arad - Jeruzsálem... 85 éves korában elhunyt... Gyászolja leánya: Ben Sáchár... Jeruzsálem, 96510, rch. Hánurit 25/5 Ir Gánim... Drágánk MEER ELIZABET (Bözsi) 71 Kassa - Kfár Szába elhunytának slosimján megemlékezünk róla... AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATAST tartunk 1981. július 20-án... Találkozás a temető kapujánál. A CSALAD... VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... GONDOS könyvkereskedés... BÉTHÁKRÁNÓT, II. 241 HAIFA, Tel. 04-674666... 1981.VII.17 11

HAIFA

HIRDETESEK szakszerű megfogalmazás... FIGYELEM! Lakások, üzletek, irodák... VESZUNK bútorokat friziderek... HAVIBAI kárpitos vállalkozás... ELADÓ a Karmel központjában... TOBESZAZ eredeti művészeti tárgyak... ELADÓ a Karmel központjában... PERESASZÖNYEGEK - gyári szőnyegek... Hét évre itélték a fajtalankodó apát... A beér-séval törvényszéken a lány nem merete feljelenteni apját... A rendőrségi nyomozás során kiderült, hogy az apa erkölcstelenkedett... Az anyag kényességére való tekintettel... Az ügyész 21 éves börtönbüntetés... A Bär Ilán egyetem kuratóriumának évi gyűlésén bejelentették, hogy 300 ezer dolláros pénzügyi alapot létesítenek... A vész-korszakot kutató tanácsék a felsőfokú történelmi tanulmányok... A kuratórium ülésén Izraelből és még nyolc országból mintegy 100 delegátus vesz részt... A Bär Ilán egyetem kuratóriumának évi gyűlésén bejelentették, hogy 300 ezer dolláros pénzügyi alapot létesítenek... A vész-korszakot kutató tanácsék a felsőfokú történelmi tanulmányok... A kuratórium ülésén Izraelből és még nyolc országból mintegy 100 delegátus vesz részt... A Bär Ilán egyetem kuratóriumának évi gyűlésén bejelentették, hogy 300 ezer dolláros pénzügyi alapot létesítenek... A vész-korszakot kutató tanácsék a felsőfokú történelmi tanulmányok... A kuratórium ülésén Izraelből és még nyolc országból mintegy 100 delegátus vesz részt...

LAKÁS

KERESNEK lakásokat és házakat... PAMAT HANASZIN 3 szobás étkező... ELADÓ Cholon Kiját Sáréban... LUKUSLAKÁS turistáknak... PETACH-TIKVAN a Rothschildon... PAMAT-GAN központjában... CIFTAJIMRAN (Givát Rámbám) két szobás... ELSERELNEM háromszobás kislátogat... ELADÓ a Derech Hancáchonon... IDOS hölgy lakásának egy szobát... NÓTE SÁRATEN esendes helyen két szobás... REGBA-DIRAN keres nyugdíjas férfit... ELADÓ Rámát-Gán központjában... ELADÓ szoba Choloban...

ÜZLET

KIADÓ havibébe újságok... ATADÓ kulcsnézetű 66 négyzetméteres... SZEP. német, intellektuális... SZIMPATIKUS, kulturált, egészséges... GOLDA házasságkötött... JOMODU, helyes 64 éves nő... ORVOS 45/130 komoly nő... SZIMPATIKUS, szép, 52. évkor... KERESNEK német gép és gyorsíró... KERESNEK német géprónót... KERESNEK szabásokat... A TEL-AVIVI Táchnán... SZERETETT ÉDESANYÁM... BRAUN LAJOSNÉ szül. Baumann Hainal... Arad - Jeruzsálem... 85 éves korában elhunyt... Gyászolja leánya: Ben Sáchár... Jeruzsálem, 96510, rch. Hánurit 25/5 Ir Gánim... Drágánk MEER ELIZABET (Bözsi) 71 Kassa - Kfár Szába elhunytának slosimján megemlékezünk róla... AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATAST tartunk 1981. július 20-án... Találkozás a temető kapujánál. A CSALAD... VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... GONDOS könyvkereskedés... BÉTHÁKRÁNÓT, II. 241 HAIFA, Tel. 04-674666... 1981.VII.17 11

ÜZLET

KIADÓ havibébe újságok... ATADÓ kulcsnézetű 66 négyzetméteres... SZEP. német, intellektuális... SZIMPATIKUS, kulturált, egészséges... GOLDA házasságkötött... JOMODU, helyes 64 éves nő... ORVOS 45/130 komoly nő... SZIMPATIKUS, szép, 52. évkor... KERESNEK német gép és gyorsíró... KERESNEK német géprónót... KERESNEK szabásokat... A TEL-AVIVI Táchnán... SZERETETT ÉDESANYÁM... BRAUN LAJOSNÉ szül. Baumann Hainal... Arad - Jeruzsálem... 85 éves korában elhunyt... Gyászolja leánya: Ben Sáchár... Jeruzsálem, 96510, rch. Hánurit 25/5 Ir Gánim... Drágánk MEER ELIZABET (Bözsi) 71 Kassa - Kfár Szába elhunytának slosimján megemlékezünk róla... AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATAST tartunk 1981. július 20-án... Találkozás a temető kapujánál. A CSALAD... VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... GONDOS könyvkereskedés... BÉTHÁKRÁNÓT, II. 241 HAIFA, Tel. 04-674666... 1981.VII.17 11

ÜZLET

KIADÓ havibébe újságok... ATADÓ kulcsnézetű 66 négyzetméteres... SZEP. német, intellektuális... SZIMPATIKUS, kulturált, egészséges... GOLDA házasságkötött... JOMODU, helyes 64 éves nő... ORVOS 45/130 komoly nő... SZIMPATIKUS, szép, 52. évkor... KERESNEK német gép és gyorsíró... KERESNEK német géprónót... KERESNEK szabásokat... A TEL-AVIVI Táchnán... SZERETETT ÉDESANYÁM... BRAUN LAJOSNÉ szül. Baumann Hainal... Arad - Jeruzsálem... 85 éves korában elhunyt... Gyászolja leánya: Ben Sáchár... Jeruzsálem, 96510, rch. Hánurit 25/5 Ir Gánim... Drágánk MEER ELIZABET (Bözsi) 71 Kassa - Kfár Szába elhunytának slosimján megemlékezünk róla... AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATAST tartunk 1981. július 20-án... Találkozás a temető kapujánál. A CSALAD... VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... GONDOS könyvkereskedés... BÉTHÁKRÁNÓT, II. 241 HAIFA, Tel. 04-674666... 1981.VII.17 11

ÜZLET

KIADÓ havibébe újságok... ATADÓ kulcsnézetű 66 négyzetméteres... SZEP. német, intellektuális... SZIMPATIKUS, kulturált, egészséges... GOLDA házasságkötött... JOMODU, helyes 64 éves nő... ORVOS 45/130 komoly nő... SZIMPATIKUS, szép, 52. évkor... KERESNEK német gép és gyorsíró... KERESNEK német géprónót... KERESNEK szabásokat... A TEL-AVIVI Táchnán... SZERETETT ÉDESANYÁM... BRAUN LAJOSNÉ szül. Baumann Hainal... Arad - Jeruzsálem... 85 éves korában elhunyt... Gyászolja leánya: Ben Sáchár... Jeruzsálem, 96510, rch. Hánurit 25/5 Ir Gánim... Drágánk MEER ELIZABET (Bözsi) 71 Kassa - Kfár Szába elhunytának slosimján megemlékezünk róla... AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATAST tartunk 1981. július 20-án... Találkozás a temető kapujánál. A CSALAD... VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... GONDOS könyvkereskedés... BÉTHÁKRÁNÓT, II. 241 HAIFA, Tel. 04-674666... 1981.VII.17 11

keresünk gyakorlott konfekció-varrónőket... HAIFA, Hánurim 56

BONYHÁD ÉS KÖRNYÉKE mártírjainak ázkaráját... A RENDEZŐSEG

BONYHÁD ÉS KÖRNYÉKE mártírjainak ázkaráját... A RENDEZŐSEG

VÁG ÉS VIDEKE mártírjainak ázkaráját... A RENDEZŐSEG

GONDOS könyvkereskedés... HAIFA, Tel. 04-674666

התקפת הקטיושות

המחבלים מתפארים בכך שהתקפת הקטיושות ביום ד' לפנות ערב הייתה הגדולה ביותר נגד יישובי הנגב. התקפת הקטיושות הייתה האחרונה שהתרחשה במהלך קשת על ריכוזי המחבלים בדרום לבנון הפריעו להתארגנות שלהם להתקפות על אדמת ישראל. אך, בעוד שההתקפות הישראליות מכוונות נגד מכוניות מוויינים עוינים — ההתקפות הקטיושות מכוונות נגד מטרות אזרחיות ואכן שלושה אזרחים יש ראלים הפים מפשע נפלו קורבן להתקפת נגם זאת.

בכך אמנם כי המבצעים היוונים של צה"ל מצדו את הדירת המחבלים לשטח ישראל — והרי זה הישג מרשים וראוי להערצה. אך עדיין אורבת ליישובי הצפון סכנת ההתקפות והרי אורחי יישובים אלה זכאים להגנה לחייהם ולרכושם.

יש למצוא אפוא את האמצעים הדרושים למנוע את ההתקפות, כי גם הדרשים — המרחיקים גם את סכנת הקטיושות מהיישובי הצפון.

A KATJUSA-TÁMADÁS

A terroristák azzal büszkélkednek, hogy a szerda esti Katjusa-támadás megtörtént, vagy helyesebben bosszú volt az izraeli légiő támadásaira, amelyek súlyos csapást mértek a terroristák dél-libanoni fészkeire és zavarták szervezkedésüket Izrael elleni támadásokra.

Csak hogy míg az izraeli támadások fegyveres erők ellen irányulnak, a Katjusa-támadásokat természetükénél fogva, polgári célpontok ellen irányítják. És valóban: három ártatlan izraeli polgár vesztette életét a bosszú-támadás következtében.

Igaz ugyan, hogy a Cáhál akciói megakadályozták terroristacsoportok behatolását izraeli területre — ami maga hatalmas eredmény — azonban a terroristák sorozatvetői még mindig fenyegetik északi településeinket és ezeknek a helységeknek a polgárai is jogosultak testi épségük és vagyonuk védelmére.

Meg kell találni tehát a szükséges — feltételezhetően új — eszközöket és módozatokat arra, hogy eltávolítsuk a Katjusák veszélyét az északi települések lakosaitól.

SZOMBATI NAPTÁR

1981. július 17. péntek
5741. támu 15.

Gyertyagyújtás:
Jeruzsálem 6.08
Tel-Aviv 6.26
Haifa 6.20

1981. július 18. szombat
5741. támu 16.

A szombat kimenetele:
Jeruzsálem 7.27
Tel-Aviv 7.25
Haifa 7.30

A HETI SZIDRA PINCHÁSZ

„Bani Szadr visszatér”

Abdul Hasszán Bani Szadr megbuktatott iráni elnök, aki jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, titkos úton terjesztett röplapokban azt ígéri, hogy visszatér Teheránba, hogy „igazságos iszlám köztársaságot létesítsen és megbüntesse a papokat”.

A röplapot teheráni lakosok leveleszekrényeibe helyezve terjesztik.

**UJ KELET
FÜGGETLEN NAPILAP**
67770 Tel-Aviv, Hárákevet 52
Telefon: 330011

Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

A terroristák többszáz rakétát lőttek az északi településekre

Szíriától és Libiától kapták a szovjet gyártmányú sorozatvetőket

A terroristák szerda esti Katjusa-támadása során többszáz rakétát lőttek ki gálili és dél-libanoni célpontokra.

A terroristák dél-libanoni állásából egy órán keresztül lőttek a teherautókra szerelt 122 milliméteres sorozatvetőkből. Minden egyes ilyen sorozatvető 40 kilóveszélvel rendelkezik. Ezeket a sorozatvetőket Szíria és Líbia szállította a terroristáknak. Ez a két ország a közelmúltban kapta ezeket a fegyvereket a Szovjetuniótól. A terroristák az utóbbi hetek viszonylagos nyugalomát arra használták ki, hogy feltöltsék fegyver- és lőszerraktárakat. A Katjusa-támadás a legnagyobb méretű volt, melyre az utóbbi években sor került. Szakértők szerint csak a jom-kipuri háború idején lőttek egyszerre ilyen nagy mennyiségű rakétát a Gálilra.

Kiderült, hogy a haláleseteket Naharián az első sorozat okozta, annak ellenére, hogy csak viszonylag kevés rakéta hullott a város területére. Más célpontokra lövedékek tucatjai estek, azonban nem okoztak nagyobb bajt.

A Katjusa-támadás méretei arra késztették a kormányt, hogy tárgyalást folytasson erről a témáról. Feltételezhető, hogy Izrael széleskörű védelmi intézkedéseket tesz.

A hírszolgálati irodák jelentése szerint a terroristák teljes készülséget rendeltek el, mert izraeli

IZRAELI TILTAKOZÁS EGYIPTOMNÁL

Kairó (UPI). — Jicchák Sámír izraeli külügyminiszter Szászón izraeli nagykövet útján tiltakozást juttatott el Kámál Hasszán Áli egyiptomi külügyminiszternek az egyiptomi hírközlő eszközök Izraelre sérelmes kitételei ellen.

Az izraeli külügyminiszter tiltakozott, többek között az ellen, hogy az egyiptomi hírközlő szervek beszámolóik során „megszállt területnek” nyilvánított olyan körzetet, amely Izrael állam területét képezi és nem tartozik sem a Nyugati Partvidékhez, sem a gázai sávhoz.

A SZOVJETUNIO TÁVOLKELETI KATONAI EREJE

TOKIO (—) Magasrangú japán diplomata tegnap azt mondta, hogy a Szovjetunió az elmúlt évben megkészezte katonai erejét a Távolkeleten.

Az oroszok a közelmúltban 150 korszerű harcirepülőgépet irányítottak a Távolkeletre. A Szovjetunió összesen 220 harcirepülőgépe van a Távolkeleten, katonáinak száma pedig 460 ezer.

EGY ÉV — MERÉNYLÉP TERVÉRT

NEW HAVEN, Connecticut, (Reuter). A Connecticut államban lévő New Haven bírósága, tegnap egyévi tényleges és ötévi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte a 22 éves Edward Richardsont, aki merényletet akart elkövetni Reagan elnök ellen.

Richardsonnál töltött revolvért találtak a detektívek, amikor elfogták, miután gyanús magatartásával felhívta magára a figyelmet egy new-yorki autóbussz-végállomáson. Mint kiderült előzőleg levelet hagyott szállodai szobájában, melyben közölte, hogy merényletet akar elkövetni az elnök ellen.

megtorló támadástól tartanak. Izraeli biztonsági körök számításba vették, hogy a terroristák sorozatvető-támadással fognak reagálni az izraeli légitámadásokra, melyek súlyos veszteségeket okoztak nekik.

NAHARIA LÁTKEPE

A damaszkuszi rádió és a terroristák rádióállomásai hangoztatják, hogy a támadás „válasz volt a dél-libanoni falvak ellen irányuló kegyetlen cionista támadásra”.

A terroristák azzal kérkedtek, hogy „nehéz tűzérségű” sorozat-

vető-támadást intéztek az Izrael északi részén fekvő települések ellen.

A szerdáról csütörtökre virradó éjjel nyugalom uralkodott Naharián és Kirját Smonán. Tegnap reggel az élet visszatért a normális kerékvágásba.

Avigdor Ben-Gál tábornok, az északi körzet parancsnoka és Je-

kiel Adám tábornok, a vezérkari főnök helyettese szerda este látogatást tett Naharián.

A polgármester tegnap reggel közölte, hogy a lövedékek nem okoztak kárt a villany- és víz-hálózatban.

Négyesikrek születtek Jeruzsálemben

A jeruzsálemi Scopus-hegyen lévő Hadassza kórházban szerdán a 34 éves Nili Sáni négyes ikreknek adott életet. Az anya előzőleg hormon-kezelésben részesült. Az ikrek közül három fiú, egy pedig lány, súlyuk 1,6 kilótól 2 kilóig terjed.

Nili és férje, Jiszcháár a jeruzsálemi Gilá negyedben lakik. Az apa az állandó hadseregben szolgál. Az ikrek császármetszéssel

születtek. A házaspárnak a most született ikrek kivül egy 4 és fél éves kislánya van.

Sániék egy 57 négyzetméteres lakásban laknak, amelyben, mint az anya mondta, nem lesz könnyű felnevelni öt gyereket.

A négyesikrek születése egyébként meglepte az orvosokat is, akik legfeljebb hármas ikrekre számítottak.

A filharmonikusok koncertje a Járkon-parkban

A tel-avivi Járkon parkban szombat este tartják a filharmonikuszenekar már hagyományossá vált évi szabadtéri koncertjét.

Slomo Láhát tel-avivi polgármester elmondta, hogy már hatodik éve tartják ezeket a szabadtéri koncerteket, melyeken többtízezer főnyi közönség vesz részt, nagyrészt olyanok, akik általában nem hallgatnak klasszikus zenét.

AZ ÁGUDÁT JISZRAÉL INTÉZMÉNYEINEK TÁMOGATÁSA

Mordecháj Virszubski Kneszet-képviselő (Sinuj) azzal a kérdéssel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy milyen alapon kaptak nagy pénzjuttatásokat az Águdát Jiszraél intézményei, minden költségvetési elrendezés nélkül?

A kérdés a Kol Jiszraél tegnap reggeli hírével kapcsolatos, mely szerint a vallásos intézmények, de főleg azok, amelyek az Águdát Jiszraélhez tartoznak, az utóbbi hetekben több, mint húszmillió sekel kiutalást kaptak a pénzügyminisztérium pénztartalékai-

ból. A filharmonikus zenekart Zubin Mehta vezényli, a szolista pedig Jicchák Perlman lesz. Részt vesz az 50 tagú los-angelesi néger énekkar is, amely spirituálékat ad elő. A koncert, mint minden évben, az idén is Csajkovszkij „1912 nyitányá”-val ér véget.

A koncert alkalmából a közönség kényelmét szolgáló különleges forgalmi intézkedéseket léphetnek életbe, így a Rokach fasor, valamint a Sitrit utca erre az estére egyirányú forgalmu lesz és a Dán külön autóbuszokat bocsát a közönség rendelkezésére.

Drága családfónk

dr. ROSENBAUM PINCHÁSZ (Tibor) rabbi 7"VI

AZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

1981 július 23-án — (כ"א תמוז תשמ"א) — csütörtökön du. 4.45 órakor tartjuk Jeruzsálemben, a Hár Hámönuchot (Givat Saul) temetőben.

Találkozás a temető bejárata előtti térségen.

A CSALÁD

Külön autóbussz indul Jeruzsálemből, a Kikár Dávidka elől du. 4.20 órakor. Tel Avivban jelentkezés Marmorstein úrnál, tel. 908122, és este 917030.

Egyiptom figyelmezteti Gádáfit

Kairó (Reuter, UPI). — Egyiptom szigorú figyelmeztetést intézett Gádáfi libiai diktátorhoz, mely szerint őt Gádáfit személy-

letartóztatják a libiai titkosszolgálat öt ügynökét, akiket szabotázs-cselekményekre irányuló összeesküvés vádjával állítanak hadbírósg elé. A jelentés arról is beszámol, hogy az öt vádlott már beismerte, hogy szabotázs-cselekmény elkövetése céljából érkezett Egyiptomba. A hadbírósgági ügyész maximális büntetést, azaz halált fog kérni rájuk.

GÁDAFI

szerint fogják felelőssé tenni azért, „ha valamilyen libiai egyetlen dinamitruddat is felrobbant Egyiptomban”.

Ezt megelőzőleg az egyiptomi hírszolgálati iroda közölte, hogy

Az El Áhrám reagált arra a libiai hírre, mely szerint „Egyiptom és Izrael közös tervet dolgozott ki Líbia megtámadására.”

Az egyiptomi lap légbőlkapott ostobaságnak minősíti a hírt, „ami csak azt bizonyítja, hogy a libiai vezetők mennyire fantáziájuk rabjai.” Egyébként pedig semmi szükség sem volna arra, hogy Egyiptom bevonja Izraelt ilyen tervbe. Ha ilyen szándékai volnának, egyedül is végre tudná hajtani.

Flatto Sáron visszaérkezett

Flatto Sáron hazaérkezett Ecuadorból, ahová a múlt pénteken titokban utazott.

Visszatérése után azt mondta, hogy nagyon haragszik az izraeli sajtóra, mert olyan tudósításokat közölt utazásáról, amelyben célzások voltak arra, mintha megszökött volna. Ezeket a tudósításokat a dél-amerikai lapok is idézték. „Csak ezért tértem vissza. Izrael épp úgy az én országom, mint azoké az újságíróké, akik rólam írtak. Szégyen, hogy így írtak rólam.”

Flatto Sáron azért utazott Ecuadorba, hogy tárgyaljon ottani befektetőkkel izraeli bérlekások építéséről. Azt mondta, hogy eltökélt szándéka, hogy folytatja ezt a kezdeményezést és két hónap múlva visszatér Ecuadorba ugyanebben az ügyben. „Ott nem félek a franciáktól, mert Ecuadorban nincs kiadási egyezménye velük”.

Flatto Sáron munkatársai cáfolják azokat a híreket, melyek szerint súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd. Azt hangoztatják, hogy izraeli vagyona többmillió dollár, beleértve négy és félmillió dollárra biztosított képgyűjteményét. A Dizengoff Center még bérbe nem adott területének 50 százaléka az övé, valamint 6000 négyzetméter terület a félbema-

radt tel-avivi „új” központi autóbusszállomáson.

Flatto Sáronnak ezen kívül nagy farmja van Venezuelában és lakásokat épít Caracasban. Hasonló építkezéseket folytat Brazíliában is.

Flatto Sáron Kneszet-tagsága hétfőn véget ér és rövidesen megkezdődik fellebbezési tárgyalása.

Flatto Sáron, mint ismeretes, 9 hónapra ítélték az 1977-es választásokon történt megvesztegetésekért.

Ancol katonai táborban őrzik a letartóztatottakat

London (UPI, Reuter). — Az angol kormány utasítást adott egy lezárt régi katonai bázis újbóli megnyitására azzal a céllal, hogy ott tartsák őrizetben az utcai zavargások során letartóztatott személyeket. A rendőrök könnyfakasztó bombákkal és plasztik töltényekkel látják el, a tüntetéseket szétoszlátására.

A régi katonai bázis újbóli megnyitását a belügyminiszter jelentette be a parlamentben. Közölte azt is, hogy a zavargások 12 városra terjednek ki.

A rendőrség több, mint 1700 személyt tartóztatott le. A tüntetők többmillió dolláros károkat okoztak.

Felejthetetlen szeretett drágánk

SZABÓ CHÁJIM 7"VI

Nagyvárad — Cholón — Bné-Brák
AZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

1981 július 19-én (כ"א תמוז תשמ"א) — vasárnap délután 3.30 órakor tartjuk a bné-bráki, zichron-méri temetőben.
Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD